

Lago das Pontes

A Coruña

Guía de aves
para paxarear con fundamento

+ **55 aves**

- QR con **cantos**
- **Mapa** do lago

Recomendacións
para a observación

As Pontes

**RUTAS DE
TURISMO
CIENTÍFICO**

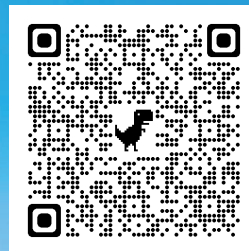
máis
info.

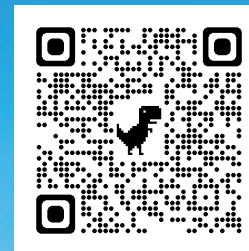
Accede online ou descarga no teu móbil

Audioguía

Guía de viaxe

As Pontes

observer[®]
Turismo Científico

OBSERVER[®]

Rúa Lope Gómez de Marzoa,
Edificio FEUGA, 15782 Santiago de
Compostela, A Coruña, España

Edición: © ObserverScienceTourism para
Concello das Pontes de García Rodríguez

Dirección editorial: Maite Vence

Redacción: Maruxa Fernández e Maite Vence

Asesor científico: Miguel Fernández

Maquetación: David Silva estudio

O contido desta obra está protexido por Lei.
Queda prohibida a súa total reprodución,
transformación, copia ou comunicación, total
ou parcial, sen previa autorización de Observer[®].

Únete á nosa comunidade de
viaxeiros/as apaixonados/as pola
ciencia e comparte as túas fotografías
e experiencias nas nosas redes sociais

twitter.com/sciencetourism

@observer_science_tourism

facebook.com/observersciencetourism.com

Se queres descubrir máis destinos,
acceder a información útil como
rutas e actividades, dáte de alta en
Observer[®] e poderás estar ao día dos
destinos de ciencia máis fascinantes!

www.observersciencetourism.com

info@observersciencetourism.com

Sumario

Lago das Pontes, un destino de ciencia	6
Informacións esenciais	8
Como usar esta guía	10
Recomendacións para a observación de aves	12
Toponimia dunha ave e glosario de termos	14
Mapa do lago	16
Aves de primavera	18
Aves de verán	40
Aves de outono	64
Aves de inverno	86
Anota as túas observacións	106
Bibliografía	107

Lago das Pontes, un destino ornitológico

O lago das Pontes, na provincia da Coruña, é un dos lugares máis belos e emblemáticos que podemos atopar en Galicia. Non só é o maior lago artificial do país, senón que supón un auténtico exemplo da capacidade restauradora do ser humano no relativo á rexeneración ecolóxica de espazos naturais industrializados. Este gran lago, que hoxe podemos ollar e maravillarnos, non sempre estivo aí, senón que é o resultado do proxecto de recuperación ambiental da mina a ceo aberto da que, dende 1972 ata 2007, se extraeu o lignito que fornecía á central térmica da vila das Pontes de García Rodríguez.

A clausura da mina deixou tras de si unha cicatriz na paisaxe, un burato de dimensións enormes, de 200 metros de profundidade e 865 hectáreas de superficie, que foi renaturalizado no fermoso lago de 18 km de perímetro, que hoxe podemos desfrutar.

A zona noroccidental, declarada reserva ornitolóxica, conta cun observatorio de aves ata o que poderemos chegar en bici ou mesmo a pé, a través da «Senda da Memoria». Este lugar, refuxio

para as máis de 100 especies de aves que acolle, e que atopan nel un lugar de paso e de acubillo, conta con dúas illas artificiais que favorecen a implantación de flora e fauna. Situado nun dos illotes, e co obxectivo de render homenaxe aos homes e mulleres que durante décadas traballaron na mina, pódese distinguir un monumento, símbolo da súa loita e legado.

Esta guía está planteada para que o visitante, sen coñecementos previos de ornitología, poida gozar deste espazo natural e coñecer a gran diversidade de aves que o habitan en cada época do ano, pois as estacións afectan directamente no comportamento das aves e na súa distribución, e naquelas migratorias, na súa presenza ou ausencia.

Así, por exemplo, na primavera e verán, época de grande actividade reproductora, poderemos observar as danzas de cortexo, cas exuberantes plumaxes, e tamén a chegada das aves migratorias, coa súa variedade cantos. No outono, coa caída das follas, descubriremos a marcha das primeiras especies cara zonas máis cálidas. Xa no inverno, desfrutaremos do silencio do lago, cando só quedan nel as especies residentes que buscan nel as especies residentes que buscan refuxio e alimento nas súas augas cristalinas.

O lago das Pontes é na actualidade, non só un espazo natural para o

desfrute e coidado, senón o símbolo ecolóxico dun pasado industrial e social que xa forma parte da historia recente de Galicia. Pasado e presente dun mesmo lugar, historia e natureza vivas.

E para desfrute dos máis afeccionados, moitas, moitas aves!

Observer®

Informacións esenciais

Como chegar?

Para chegar dende a vila das Pontes de García Rodríguez ata a praia do lago, podes ir en coche, en bicicleta, ou mesmo a pé. Tamén hai un servizo de taxi que conecta o centro urbano co lago.

Normas de seguridade

As normas de seguridade e respecto ao medio ambiente son moi importantes para conservar o lago e a súa biodiversidade. Tamén hai que evitar facer un ruído excesivo, deixar lixo ou molestar aos animais.

Servizos

O lago dispón dunha praia artificial con *Bandeira Azul*, xardín, áreas de descanso, rutas sinalizadas e paneis informativos da contorna, flora e fauna.

A ruta máis popular ao redor do lago coñécese como «*A senda da memoria*», a través da mesma o Concello das Pontes tratou de recuperar a lembranza dos lugares que se perderon baixo o empuxe da industrialización.

No extremo noroeste do lago atópase a zona que se estableceu como reserva ornitolóxica, onde hai un observatorio de aves. Podes seguir as rutas sinalizadas ou explorar por libre a contorna do lago.

Outra información de interese:

- Está permitida a práctica de deportes acuáticos, sempre que non estean motorizados, como vela, *kaiak*, windsurf e *paddlesurf*, entre outros. Hai varias empresas no territorio que ofrecen este tipo de experiencias.
- Nas inmediacións do lago atópase a *tiroliña* máis grande de Europa, cunha lonxitude de 200 metros e unha altura de 10 metros.
- Se queres pasar máis tempo na zona, podes aloxarte nalgún dos establecementos hoteleiros que hai na vila e arredores. Tamén hai opcións de turismo rural ou de acampada.
- Para comer, podes escoller entre os restaurantes que hai no centro urbano ou nas proximidades do lago. Algunhas das especialidades gastronómicas da zona son o lacón con grelos, o caldo galego, o polbo á feira ou os doces típicos como as filloas ou as orellas.

**Para máis información,
contacta coa Oficina de Turismo
do Concello das Pontes de García
Rodríguez (A Coruña):**

Teléfono: +34 981 453 116
Mail: info@aspontes.org

Como usar esta guía

Para sacar o máximo partido desta guía, convén coñecer previamente a súa estrutura. A guía consta dunha selección de 55 aves, repartidas entre as catro estacións do ano (en orde: primavera, verán, outono e inverno), o que non quere dicir que as mesmas aves non podan atoparse no lago noutras épocas do ano, dependendo dos seus comportamentos migratorios.

Cada ficha comeza co nome común da ave en galego (en **negrita**) e co seu nome científico correspondente (e *cursiva*). A continuación preséntase a súa clasificación taxonómica (Orde e Familia), o tamaño da ave (Lonxitude e Envergadura), o seu comportamento migratorio, que nos dará pistas para saber se poderemos ver esa especie noutras épocas do ano ou non, e a

onomatopeia do canto ou sonido máis común da ave en cuestión.

Finalmente, preséntase unha descrición para axudar na súa identificación en campo e outras informacións de interese, como a súa alimentación, costumes, hábitats e outros.

Por último, atoparás uns símbolos de cores que indican a categoría da Unión Internacional para a Conservación da Natureza (UICN) baixo a que se atopa a ave. Estas categorías expresan o nivel de ameaza de extinción de cada especie, e será tamén un indicativo do grado de protección baixo o cal se encontren. Finalmente, un código QR co canto, e unha explicación divulgativa de cada ave.

Recomendacións para a observación de aves

A observación de fauna é, polo xeral, un exercicio de paciencia no que as esperas serán as protagonistas antes de poder ver aquela especie que tanto estamos buscando. Por sorte, nos enclaves coma o Lago das Pontes, nos que podemos atopar unha grande concentración de especies xuntas, a experiencia será, sen lugar a dúbidas, positiva e satisfactoria. A continuación, presentamos unha serie de recomendacións que todo amante da ornitoloxía, dende os recién iniciados ata os máis expertos, deberían ter en conta:

- **Prepárate para desfrutar dun día ao aire libre.** Leva roupa cómoda e discreta, calzado axeitado para camiñar polo terreo, unha gorra ou sombreiro para protexerte do sol, auga e algo de comida para hidratarte e recuperar enerxías. Descarga no teu móbil esta guía de campo (www.observersciencetourism.com/es/buscar-guias-viaje) ou algunha aplicación para identificar as aves. Colle uns prismáticos ou un telescopio terrestre para ver máis detalles das aves e, non esquezas unha boa cámara fotográfica, para capturar as mellores lembranzas das aves que avistes.

- **Infórmate sobre a normativa.**

Algunhas aves están protexidas por leis ou convenios internacionais que prohiben a súa caza, captura ou comercio. Tamén hai zonas protexidas e reservas naturais onde hai que respectar unhas normas específicas.

- **Madruга.** As mellores observacións fanse de mañá cedo, entre as 5.30 e as 8.00 am, ou cara ao final da tarde, entre as 4.00 pm e as 6.00 pm, aínda que se non podes facer a túa visita nestes horarios, non te preocupes, hai especies de aves activas a calquera hora do día ou da noite.
- **Mantén o silencio.** As aves son animais moi sensibles e poden asustarse facilmente con rúidos ou movementos bruscos.
- **Observa.** Na observación ornitolóxica non hai regras escritas. Podes buscar o máximo número de especies posible, fixarte nos seus comportamentos e como se relacionan entre elas, ou simplemente gozar do colorido da súa plumaxe.

- **Escoita.** O canto é unha forma de comunicación moi importante para elas e pode axudarche a identificalas.

- **Respecta o seu hábitat.** Non as molestes nin as persigas. Non alteres a súa contorna nin manipules os niños. Non uses gravacións ou reproducións dos seus cantos para atraelas.

Toponimia dunha ave e glosario de termos

Glosario

Dimorfismo sexual. Refírese ás variacións na fisonomía externa, como forma, coloración ou tamaño, entre machos e femias dunha mesma especie. Nas aves é moi común falar de dimorfismo sexual referíndose fundamentalmente a cor da plumaxe ou a diferenzas de tamaño.

Ave gregaria. Especie de ave que é sociable e forma grandes bandadas. Poden xuntarse para a alimentación, o descanso ou a cría, incluíndo as bandadas comunais nas colonias de anidación, onde todos os polos poden criarse xuntos.

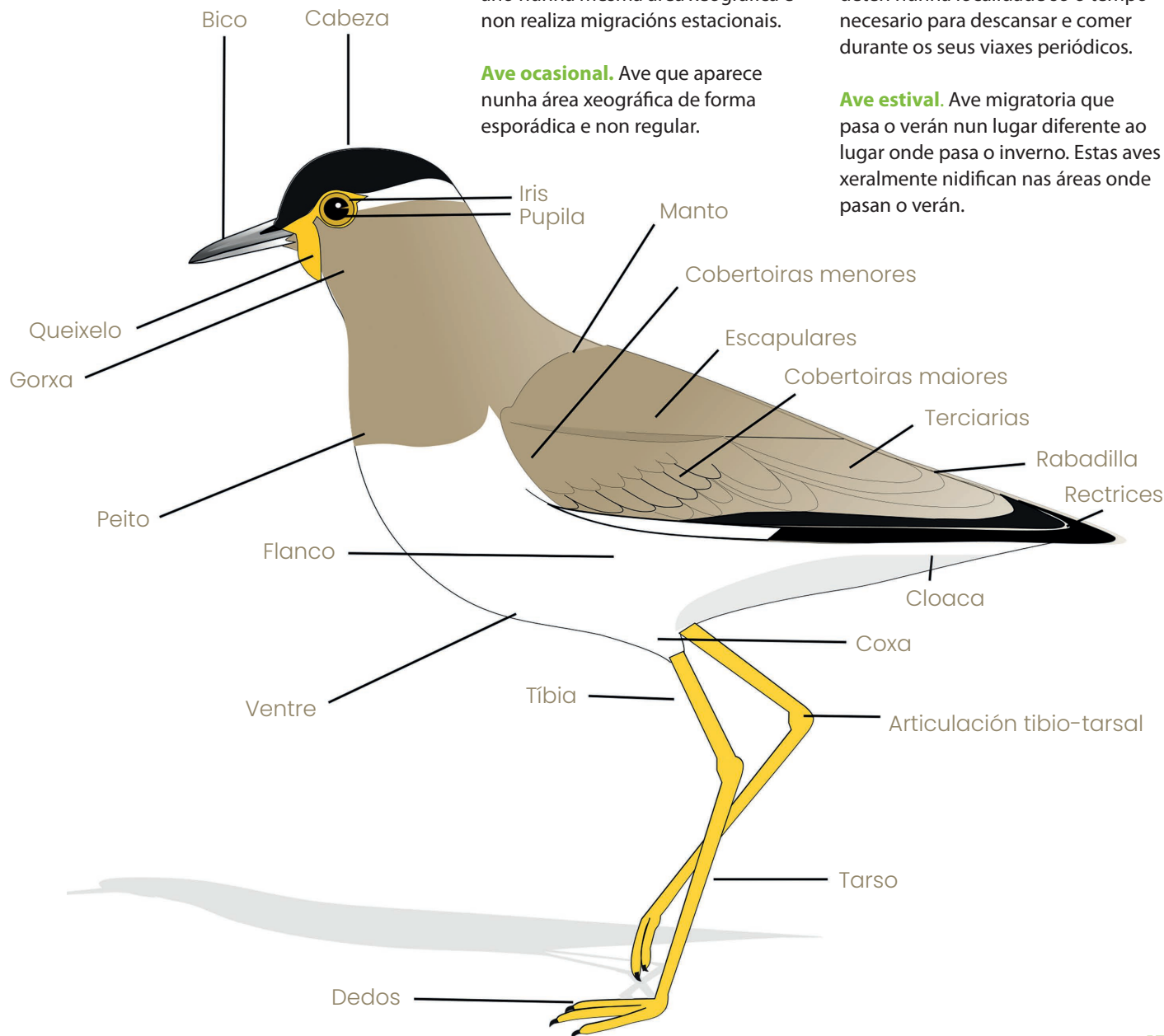
Ave invernante. Ave migratoria que pasa o inverno nun lugar diferente ao lugar onde nidifica. España é un importante lugar para o paso migrador e a invernada das aves acuáticas do Paleártico occidental. Miles de aves de numerosas especies, algunhas ameazadas, vinculan o seu ciclo vital ao noso país, aínda que non nidifiquen en España.

Ave residente. Ave que vive todo o ano nunha mesma área xeográfica e non realiza migracións estacionais.

Ave ocasional. Ave que aparece nunha área xeográfica de forma esporádica e non regular.

Ave de paso. Ave migratoria que se detén nunha localidade só o tempo necesario para descansar e comer durante os seus viaxes periódicos.

Ave estival. Ave migratoria que pasa o verán nun lugar diferente ao lugar onde pasa o inverno. Estas aves xeralmente nidifican nas áreas onde pasan o verán.

Mapa xeral do lago

Aves de primavera

A primavera é unha das estacións máis emocionantes para visitar este lago, xa que a paisaxe comeza a cobrar vida despois dos meses de inverno. As temperaturas elévanse e os días fanse máis longos, as árbores e matogueiras que rodean o lago reverdecen, e os prados énchense de flores, engadindo un toque de cor e fragancia ao aire. Dá comezo a época de apareamento e cría das aves.

Esta estación amósanos a cara máis singular das aves, coas plumaxes preparadas para atraer á próxima parella cos seus rituais nupciais, coma

o dos mergullóns. Aínda que non só as cores das aves son as protagonistas, pois o canto é parte dos atractivos desta época. Quen imaxina unha primavera sen aves cantoras? Tamén escoitaremos e veremos papuxas, lavadeiras e xílgaros, entre moitas outras. Ademais, é o momento ideal para ver distintos tipos de niños, ovos e crías. Iso si, non os toques nin molestes! Son fráxiles.

O período de abril a xuño é, sen dúbida, dos máis interesantes e fascinantes para a observación de aves e o seu descubrimento.

Serás capaz de atopalas todas?

Mergullón cristado (*Podiceps cristatus*)

Mergullón pequeno (*Tachybaptus ruficollis*)

Galiñola (*Gallinula Chloropus*)

Furamatos común (*Rallus aquaticus*)

Lavanco real (*Anas platyrhynchos*)

Pato cincento (*Mareca strepera*)

Pimpín común (*Fringilla coelebs*)

Xirín común (*Serinus serinus*)

Verderolo común (*Carduelis chloris/Chloris chloris*)

Xílgaro (*Carduelis carduelis*)

Carriza dos xuncos (*Cisticola jundicis*)

Papuxa do mato (*Sylvia undata* | *Curruca undata*)

Papuxa das amoras (*Sylvia atricapilla*)

Mergullón cristado

(*Podiceps cristatus*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Podicipediformes

Familia: Podicipedidae

Lonxitude: 46-51 cm

Envergadura: 85-90 cm

Comportamento migratorio:

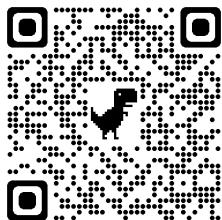
Residente, invernante

Canto: *grhee-ghagha*

Un mergullón contonéase na auga. Entre cadansúa sacudida de cabeza, amosa orgulloso as súas cristas e as golas vermellas, esperando atraer a unha femia. Arrinca plantas do fondo acuático e amósallas á súa parella, mentres se xuntan peito con peito.

Escoita o canto!

Como identificala?

Ave elegante, é a máis grande dos mergullóns que se poden ver en Galicia. Durante a primavera, a forma máis doada de distinguila é mediante as dúas cristas negras e as golas avermelladas e negras que amosa en busca de parella. A súa plumaxe muda entre o inverno e o verán. A de inverno chama menos atención, pois presenta tons escuros, e cores brancas no pescozo, a cabeza (excepto na coroa, que é de cor escura) e nas partes inferiores. No verán, pola contra, é moito máis vistosa. A zona arredor dos ollos é branca, ao igual que toda a zona frontal, que contrasta co lombo escuro e os flancos, de cor vermella.

Para saber máis

Destaca polo seu elaborado despregue de apareamento. Cría nas áreas de vexetación densa do lago, preferiblemente nas zonas de carrizal con variedade de plantas acuáticas.

Aliméntase dos peixes que captura somerxéndose na auga, aínda que ocasionalmente tamén pode comer insectos ou larvas. Ambos sexos constrúen con herbas unha plataforma que se afunde no lago, ou queda encravada na vexetación, onde poñen os ovos, que chocan durante 28 días. As crías deixan o niño nada máis nacer e comezan a somerxerse ás 6 semanas.

En voo, pódese observar a súa complexión esbelta, co pescozo longo e estirado, e o rápido bater das ás, que deixa visibles as súas zonas máis claras.

Mergullón pequeno

(*Tachybaptus ruficollis*)

Lonxitude: 25-29 cm

Envergadura: 40-45 cm

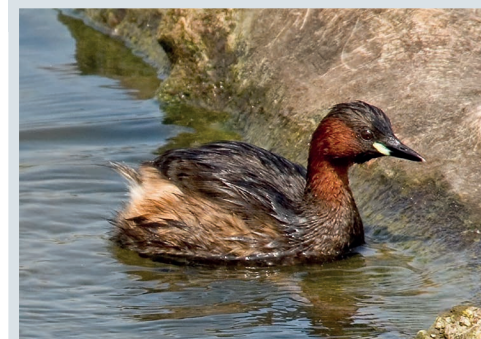
Canto: *bip-bip-bibibi*

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

É o máis pequeno dos mergullóns. Trátase dun paxaro gordiño, de pescozo arqueado e peteiro curto e recto. A súa plumaxe invernal presenta cores crema nas partes inferiores, meixelas, gorxa e pescozo, acompañada de tonalidades escuras na cabeza e nas costas. Ten o bico amarelo.

Pola contra, se avistamos esta ave durante o verán, observaremos que presenta unha coloración xeral escura, co corpo, caluga e pescozo negros e a gorxa e as meixelas castaños. Ten tamén nesta época unha pequena mancha amarela na comisura do bico, pola que destaca.

Os juvenís ou crías, comparten as mesmas características da plumaxe que teñen os adultos no inverno, salvo polas dúas liñas negras sobre a cor crema das meixelas. Ao igual que outros membros da mesma familia, é doado observarlos no lago cando van a mergullarse, de aí o seu nome.

Galiñola

(*Gallinula Chloropus*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

CASE
AMENAZADO
NT

Clasificación:

Orde: Gruiformes

Familia: Rallidae

Lonxitude: 32-35 cm

Envergadura: 50-55 cm

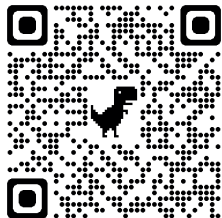
Comportamento migratorio:
invernante ou residente

Canto: *curric*

Unha sombra verde e negra deslízase pola auga. Un peteiro vermello e amarelo que destaca entre a vexetación. Unha voz rouca que chama aos seus compañeiros. Esta é a galiñola, unha ave discreta pero valente.

Escoita o canto!

Como identificala?

A galiñola é fácilmente distinguible polas súas tonalidades escuras, sobre as que sobresa o escudo frontal e o peteiro. A pesar de que vista dende a distancia, esta ave pode parecer completamente escura, realmente a súa plumaxe presenta tonalidades verdes con abundantes brillos metálicos no dorso, mentres que a cabeza tornase azulada ao chegar á caluga. As partes inferiores son gris, case negras, e aparecen bordeadas de longas plumas brancas nunha marcada liña discontinua. Tamén son brancas as cobertoiras subcaudais.

Durante a etapa de reprodución, que comeza arredor do mes de febreiro, as zonas espidas da galiñola vólvense máis rechamantes. As patas adquiren unha coloración amarelada, que se volve vermella na metade superior da tibia. O escudo frontal e o peteiro son dunha cor vermella intensa (en forte contraste coa punta amarela do peteiro) e o iris dos seus ollos, normalmente apardazado, adquire unha intensa cor carmesí.

Se durante esta mesma época observas unha galiñola que non presenta escudo frontal nin o resto de adornos cromáticos que presentan as adultas, de plumaxe apardazada con matices verdosos, o máis probable é que se trate dun individuo de galiñola xove.

Para saber máis

Esta ave acuática adáptase a calquera tipo de zona húmida. Para buscala debemos ir aos lugares con abundante vexetación, xa que é aí onde se agocha dos seus depredadores. Aliméntase de plantas, sementes, insectos e pequenos animais. É unha ave territorial que defende o seu espazo con enerxía, e pode comunicarse con outras galiñolas e incluso outras especies de aves a través dos cambios de cor do seu escudo anal. Forma parellas monógamas que constrúen o seu niño sobre a auga con talos e follas.

A posta consta de 5 a 10 ovos que incuban ambos proxenitores durante uns 20 días. As crías abandonan o niño tan pronto rompen o ovo, e seguen aos seus pais desde o primeiro día.

Furamatos común

(*Rallus aquaticus*)

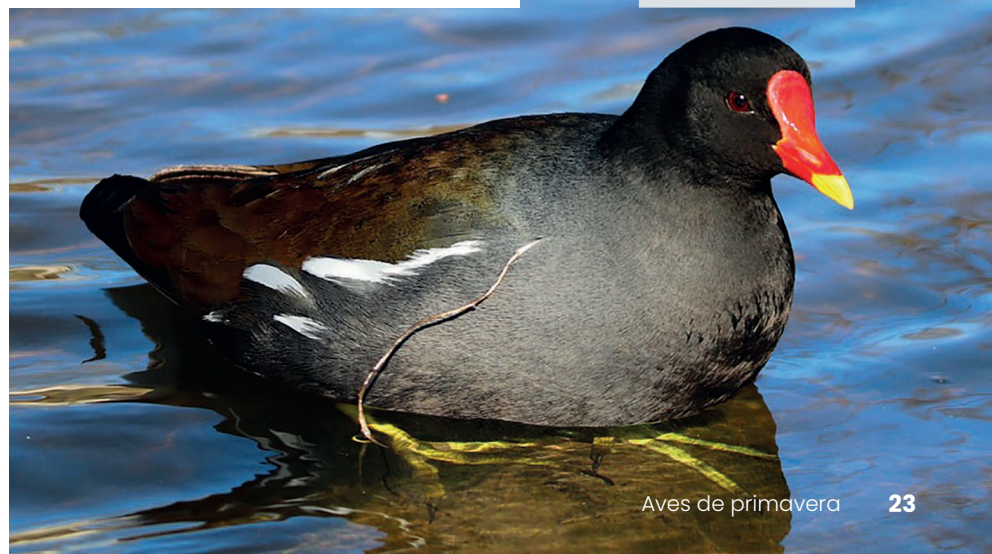
Lonxitude: 22-28 cm

Envergadura: 38-45 cm

Canto: *guip-guip-guip*

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

O furamatos é unha ave grande e robusta cun peteiro de cor vermello vivo. Chama a atención o contraste entre a súa parte superior, de cor marrón con plumas negruzcas e as zonas inferiores gris azuladas. Os flancos son brancos e negros e o rabo é de cor branca. Son aves pouco voadoras, que só se elevan sobre a auga se presenten unha ameaza, percorrendo distancias curtas. As súas crías son de cor máis parda e teñen o peteiro máis pálido e curto.

Lavanco real

(*Anas platyrhynchos*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Anseriformes

Familia: Anatidae

Lonxitude: 50-60 cm

Envergadura: 81-95 cm

Comportamento migratorio:

invernante, residente

Canto: *cuac, cuac, cuac*

O lavanco real, de plumaxe variada e colorida, ríe, agáchase e asinte. Sociable e adaptable, vive en harmonía con outras especies de patos e cos humanos. Protagonizan numerosas lendas de cultura popular, grazas á súa intelixencia e personalidade únicas.

Como identificala?

O lavanco real é o pato máis coñecido da súa familia, presenta un marcado dimorfismo sexual. Os trazos máis característico dos machos son as plumas negras e rizadas da cola, e o espello, ou *speculum*, un tipo de plumas das ás, que son de tonalidade azul violácea.

Un collar branco divide o seu corpo en dúas partes ben diferenciadas, onde a parte superior (cabeza e pescozo), presenta tons verdes brillantes con iridescencias, e as partes inferiores, tonalidades grises, marróns e negras, con pinceladas de cor branca nas aletas caudais. O peteiro é amarelo cunha uña negra, e as patas, de cor laranxa. As femias, son lixeiramente máis pequenas e acastañadas. Se a súa cor se achega máis ao vermello, o máis probable é que se trate dunha cría.

Para saber máis

Esta ave acuática adáptase a todo tipo de zonas húmidas, dende lagos e ríos ata charcas e estanques. É unha especie moi sociable e gregaria, que forma numerosas bandadas fóra da época de cría. A súa dieta é variada, e inclúe plantas acuáticas, sementes, insectos e moluscos. Durante o cortexo, habitualmente no mes de febreiro, o macho realiza unha serie de movementos coa cabeza e o corpo para atraer á femia, que escolle o lugar do niño entre a vexetación ou no burato dunha árbore. A femia pon entre 7 e 13 ovos, que incuba soa uns 28 días. Os pitos son capaces de nadar e alimentarse por si mesmos desde a eclosión, pero permanecen coa nai ata que empluman. O pato real é o antepasado da maioría das razas de patos domésticos e pode hibridarse con outras especies de patos.

Pato cincinto

(*Mareca strepera*)

Lonxitude: 46-56 cm

Envergadura: 78-90 cm

Canto: macho: *merc*;

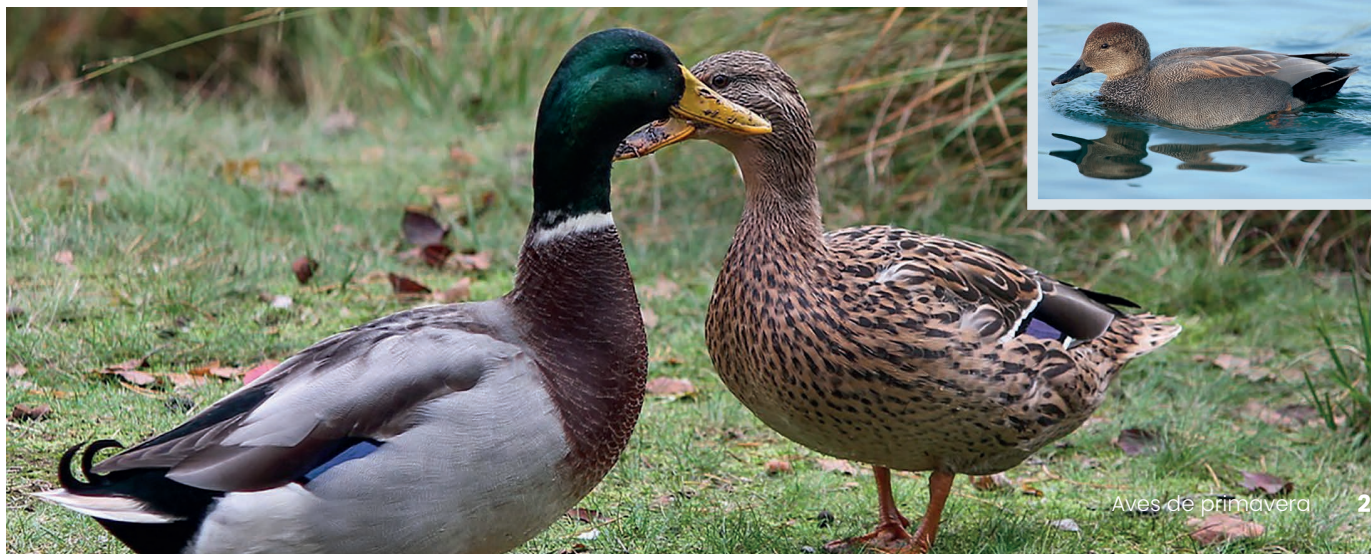
femía: *a aac a aac*

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Avistar ao pato cincinto durante a súa época de reprodución non é algo doado de ver en Galicia, mais é posible no Lago das Pontes. De tamaño algo máis pequeno que o lavanco real, o pato cincinto é un paxaro de tonalidades apagadas e uniformes. Os machos presentan unha cor xeral gris, coa parte traseira negra e un espéculo branco, característica principal desta especie. Durante o período nupcial, o seu corpo aparece cuberto de listas claras. As femias son de cores pardas, mentres que as crías, ao igual que no lavanco real, presentan tons máis avermellados. Vista en voo, esta ave destaca polo seu espéculo branco e as manchas marróns que teñen na parte superior das ás.

Escoita o canto!

Pimpín común

(*Fringilla coelebs*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: *Fringillidae*

Lonxitude: 14-16 cm

Envergadura: 24,5-28,5 cm

Comportamento migratorio:
invernante, residente

Canto: tuit-tuit-tuit-tuit ou
chot-chot-chot

Este paxaro nómada que segue o sol do sur no inverno, alegra os bosques e xardíns coas súas cores e cantos. O macho, vistoso, é azul e amarelo, mentres que a femia, de elegancia sobria, presenta tons pardos e verdes. Aliméntase de sementes, froitos e insectos que colle do chan ou das ramas.

Escoita o canto!

Como identificala?

Este paxariño chamará a nosa atención polo fermoso canto ao defender o seu territorio. O pimpín común mostra un claro dimorfismo sexual. É doado distinguir a ambos xéneros gracias á mancha branca que o macho ten no ombreiro, especialmente visible en voo. Unha vez recoñecida a especie, pódense buscar características máis finas para distinguir ambos sexos. Os machos presentan tonalidades salmón na barriga, peito e meixelas, e a súa coroa e caluga son de cores grises e azuis. Durante a primavera presentan unha banda negra na fronte, xusto por riba do bico. As femias, pola contra, teñen tons apagados de cores pardas.

Para saber máis

Esta pequena ave, que habita en bosques, parques e xardíns de Europa, Asia, Norte de África e Macaronesia, atopa no Lago das Pontes un lugar idóneo para vivir grazas ás zonas verdes que bordean o lago. A súa dieta está baseada en sementes, aínda que tamén come insectos e froitos cando están dispoñibles. Para atraer ás femias, o macho canta dende un posto exposto (habitualmente a rama dunha árbore) para seducir á femia e marcar territorio. Durante a época de cría, esta especie forma parellas

estables que constrúen o niño en pólas. A femia pon catro ou cinco ovos que son incubados por ambos

os pais durante uns 13 días, e as crías saen do niño ao cabo de dúas semanas.

Xirín común

(*Serinus serinus*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: Fringillidae

Lonxitude: 11,5 cm

Envergadura: 20-23 cm

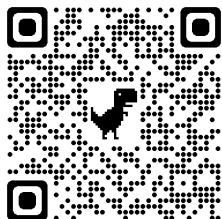
Comportamento migratorio:
residente

Canto: triulit-lit-lit

Un corpo pequeno e cuberto de plumas amarelas e pardas, escintila coa luz matinal. O seu canto, unha sinfonía de notas agudas e rápidas, anuncia a primavera. Vive en bandos xubilosos, que percorren os bosques, parques e xardíns. No lago das Pontes, pódese admirar a súa beleza e escoitar os cantos que veñen desde as pólas altas das árbores.

Escoita o canto!

Como identificala?

O xirín é un paxaro pequeno de peito e ventre de cor amarelada, con manchas e franxas verticais curtas e rabadilla amarelada moi visible. Durante a época de cortexo, na primavera, os machos mudan a plumaxe da fronte, a gorxa e o peito, tinguíndoos de amarelo intenso. Durante o inverno, esta especie

mestúrase con outras aves da mesma familia, formando grandes bandadas.

Para saber máis

O xirín habita en Europa, Norte de África e Oeste de Asia. No lago das Pontes, atopa refuxio e alimento nas zonas verdes que o rodean. Adoita vérselle cantando durante a

primavera desde un posto elevado, para atraer á femia e defender o seu territorio. Ten unha dieta variada de sementes, insectos e froitos. É unha ave monógama, que forma parellas estables durante a época de cría. Constrúe un niño nunha árbore, onde pon catro ou cinco ovos que incuban ambos proxenitores. As crias saen do niño ao cabo de dúas semanas.

Verderolo común (*Chloris chloris*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: *Fringillidae*

Lonxitude: 15 cm

Envergadura: 24,5-27,5 cm

Comportamento migratorio:
residente

Canto: *chiri-ri-ri* ou *chuiit*

O verderolo, verde esmeralda e amarelo, sempre viste de primavera. A súa voz é unha melodía metálica que soa en bosques e xardíns. É unha ave amiga que comparte a vida cos seus iguais. No lago das Pontes, goza da auga e das árbores que engalanan o lago.

Escoita o canto!

Como identificala?

De cabeza robusta e peteiro amplo e forte, o verderolo camúflase ben entre follas das árbores coa cor verde da súa plumaxe, na que destacan unhas manchas amarelas nas plumas da cola e das ás, así coma no ombreiro. Aínda que presenta dimorfismo sexual, ambos xéneros son moi semellantes. Só no caso das crías amosa diferenzas, pois, ao abandonar éstas o niño, presentan unha plumaxe manchada, e de cores moito máis apagadas que as dos adultos. Cando está en voo, o verderolo pódese distinguir doutros paxariños grazas ao seu maior tamaño e as amplas manchas amarelas que presenta nas súas ás.

Para saber máis

Atópaselle desde Europa ata Asia Menor, adaptándose a todo tipo de formacións arboradas. No lago das Pontes, encontra refuxio e alimento nas zonas verdes que bordean o lago. Busca alimento no chan ou nas árbores, alimentándose de sementes, froitos e insectos. É gregaria e sociable, e forma bandos numerosos que se disgregan durante a época de cría. Esta ave monógama, forma parellas estables. Constrúe niños en árbores, onde pon catro ou cinco ovos que incuban os dous pais. Os xuvenís saen do niño ao cabo de dúas semanas.

Xílgaro

(*Carduelis carduelis*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: Fringillidae

Lonxitude: 12 cm

Envergadura: 21-25,5 cm

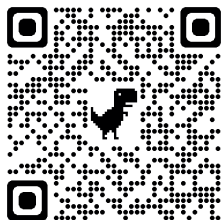
Comportamento migratorio:
residente

Canto: ti-ge-lí ou ti-lit

O rostro vermello, a cabeza negra e branca, e as ás amarelas e negras que pintan de cores os ceos. Un canto sinfónico, de sons alegres e variados, anima os prados e xardíns. O xílgaro, ave viaxeira e sociable, goza da auga e das árbores que adornan o lago das Pontes, compartindo alimento con outros paxaros da mesma familia.

Escoita o canto!

Como identificala?

Estes paxaros son facilmente identificables gracias á súa plumaxe multicolor. Distinguir entre femias e machos é posible, aínda que o dimorfismo sexual que presentan non é tan evidente coma noutras especies. Presentan só dúas características que os diferencian, nos ombreiros e a cabeza, nas que teñen cores máis vivas os machos. Os xuvenís non amosan as vivas cores dos seus proxenitores ata que mudan a plumaxe cara ao final do verán.

Para saber máis

Aliméntase de sementes, froitos e insectos. É unha ave monógama que forma parellas estables durante a época de cría. Constrúe niños en árbores, onde pon catro ou cinco ovos que incuban ambos proxenitores. As crías saen do niño ao cabo de dúas semanas. É unha ave gregaria e nómada, que forma bandos mixtos con outros frinxílicos (aves da mesma familia). Habita en Europa, Norte de África e Asia occidental. No lago das Pontes encontra refuxio e alimento nas zonas verdes que rodean o lago.

Carriza dos xuncos

(*Cisticola juncidis*)

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: Cisticolidae

Lonxitude: 10 cm

Envergadura: 12-15 cm

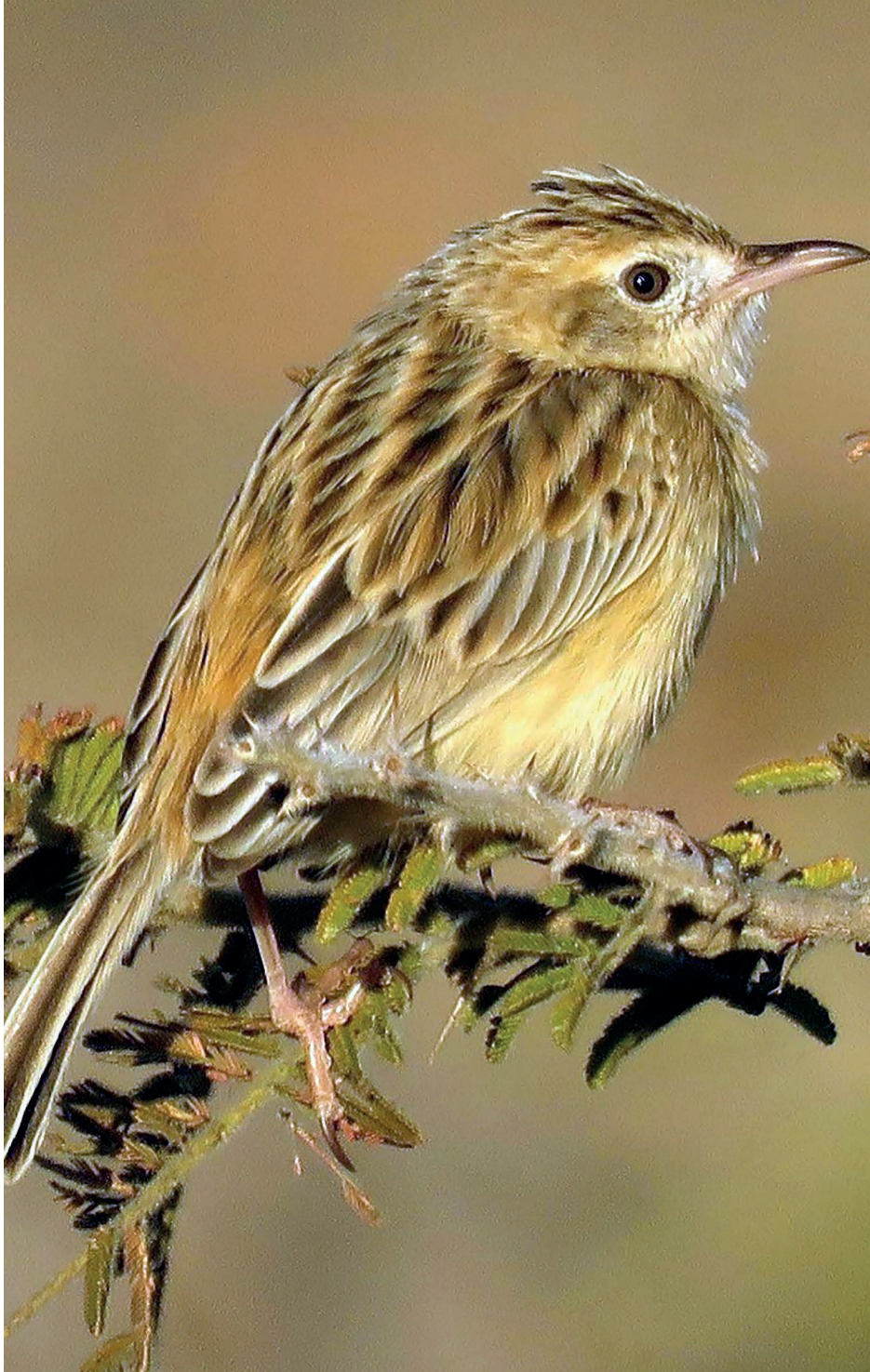
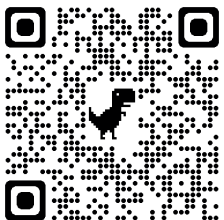
Comportamento migratorio:
residente

Canto: tsip-tsip-tsip

Insectívora e cantarina, agóchase entre a espesura do lago. É a carriza dos xuncos, unha ave listada de pardo. Entre a vexetación fai niños de fibras vexetais con forma de pera. Cando alza o voo, ondula o corpo, estendendo a súa cola branca en forma de abano.

Escoita o canto!

Como identificala?

É unha das aves máis pequenas de Europa. A súa plumaxe, de tonalidades apardazadas e ocre, non presenta características destacadas máis alá da súa rabadilla, lixeiramente avermellada, e as súas partes inferiores máis pálidas. O máis sinxelo para localizala é seguila durante o voo, de traxectoria ondulante e silueta moi característica, coas ás redondeadas e a cola parcialmente despregada. Cando a vemos pousada entre a vexetación, adoita agarrarse aos talos verticalmente, coa súa cola sempre en movemento.

Para saber máis

Este pequeno paxaro só podemos velo en Europa nos países da contorna mediterránea. Ten preferencia polas zonas húmidas con carrizais, xunqueiras, herbazais densos, ou cultivos de regadío, onde se alimenta de insectos que atopa entre a vexetación. O niño é unha bolsa con forma de pera que a femia constrúe con fibras vexetais, e coloca en matogueiras baixas ou fendas de pedras; en ocasións tamén se poden atopar niños de exposición que o macho constrúe para atraer ás femias, xa que esta especie non é monógama. Cría entre abril e xullo, facendo varias postas de catro a seis ovos cada unha. No Lago das Pontes, podemos velo entre os xuncos e as canas.

Papuxa do mato

(*Curruca undata*)

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: *Sylviidae*

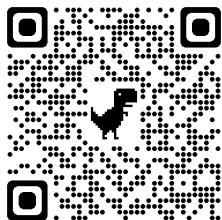
Lonxitude: 12-13 cm

Envergadura: 13-19 cm

Comportamento migratorio:
residente

Canto: *tchieer-tchieer*

Entre as follas verdes dos carballos e castiñeiros, unha ave agóchase con sixilo. É a papuxa do mato, unha xoia de plumas listadas e longa cola escalada. O seu canto é unha melodía que enche o aire de alegría. Esta ave, discreta e silandeira, só se deixa ver polos ollos máis atentos.

Como identificala?

De hábitos esquivos, a papuxa do mato móvese entre matogueiras en voos curtos de pouca altitude, axitando frecuentemente a súa cola. É a máis pequena das papuxas, e chamará inmediatamente a atención pola súa cor xeral gris escura e o seu anel ocular avermellado. As súas patas son laranxas, e exhibe unha longa cola que adoita manter erguida. As femias presentan unha

coloración xeral menos intensa, e son marróns no lombo.

Para saber máis

Esta especie residente, que non realiza grandes movementos migratorios, habita en bosques de carballos e castiñeiros, onde se alimenta de insectos e pequenas froitas. Forma parellas monógamas que constrúen o seu niño entre a vexetación baixa. A posta consta de

catro a seis ovos que son incubados pola femia durante dúas semanas. As crías son alimentadas por ambos proxenitores ata que abandonan o niño ao mes de vida. Durante a primavera, podémola ver facendo a súa característica danza de cortexo, na que o macho sobrevoa á femia con movementos ondulantes e emite o seu canto. É unha ave moi discreta e difícil de ver, no entanto, o seu reclamo áspero e repetitivo é facilmente recoñecible.

Papuxa das amoras

(*Sylvia atricapilla*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: *Sylviidae*

Lonxitude: 13 cm

Envergadura: 20-23 cm

Comportamento migratorio:

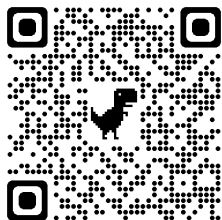
residente, invernante, de paso

Canto: *chec-chec-chec*

Co seu gorro negro ou pardo, salta entre as pólas en busca de alimento. Cando canta, enche o aire de melodía e ritmo, con notas agudas e trinos. Viaxa lonxe cada ano, pero volve sempre á súa terra nai.

Escoita o canto!

Como identificala?

Papuxa de tamaño medio. O primeiro que chamará a atención deste paxaro é a mancha (ou capirote) que presenta na cabeza, negra no caso dos machos e marrón nas femias e xuvenís. De tonalidade xeral agrisada, a súa aparencia é máis compacta e robusta que na maioría dos seus conxéneres. As femias presentan máis tons pardos e avermellados nas ás e nas rexións ventrais.

Para saber máis

Esta ave habita en masas arbóreas, parques ou xardíns e aliméntase de insectos e froitas. É unha especie parcialmente migratoria, que pasa o inverno en zonas máis cálidas ou en xardíns urbanos. Forma parellas monógamas, nas que o macho elabora varios niños rudimentarios entre as matogueiras ou as árbores baixas, dos cales un será escollido e rematado pola femia. A estrutura destes niños constrúese de pequenas pólas e follas, e tapízase con pelo e plumas. A posta, xeralmente, consta de catro a seis ovos brancos con pintas pardas, que son incubados pola femia durante uns 13 días. As crías son alimentadas por ambos os pais ata que emprenden o voo ao cabo de dúas semanas.

Aves de verán

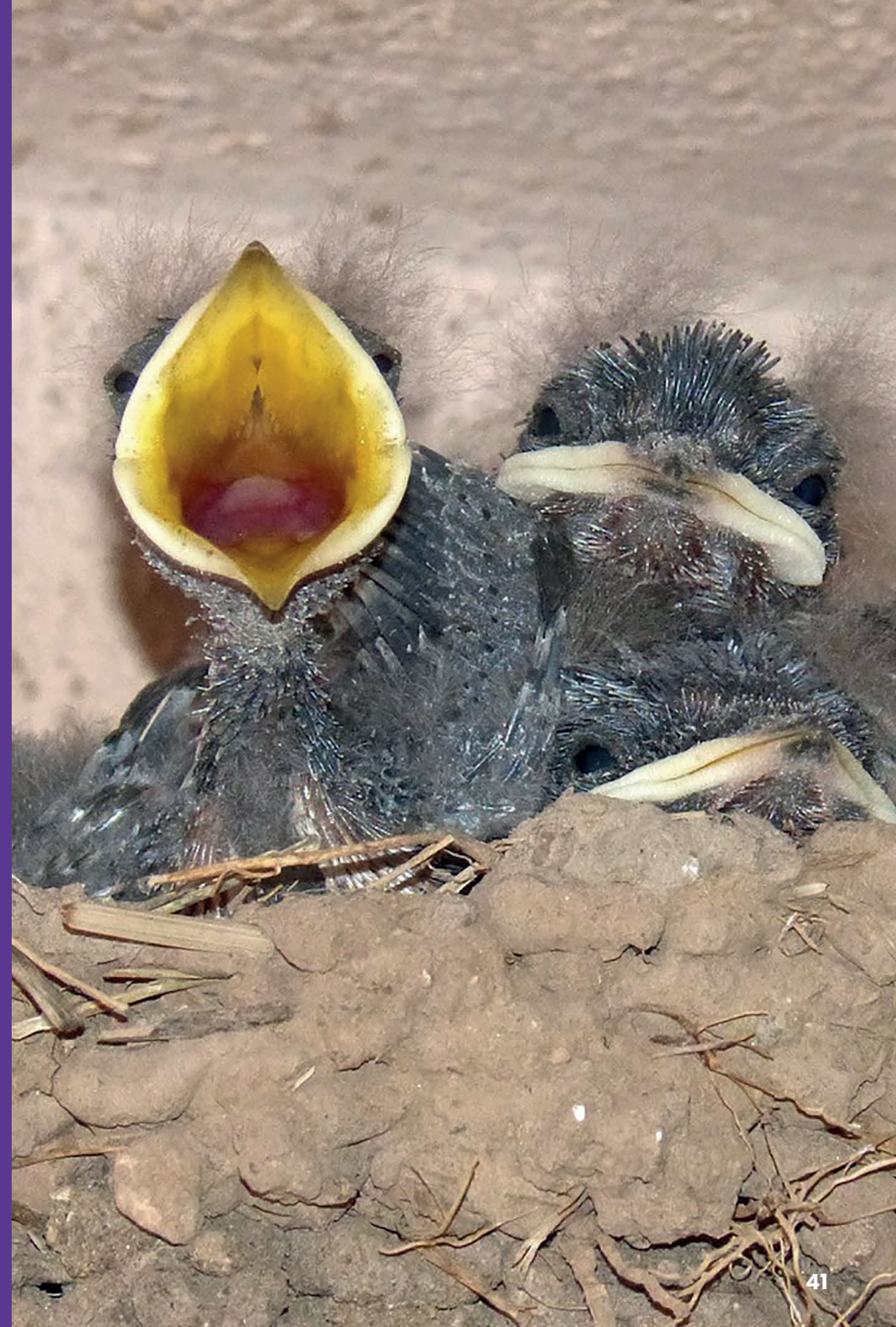
No verán, o lago atópase en pleno auge. Os días son longos e brillantes, as temperaturas cálidas invitan a bañarse e gozar do aire libre, e o ambiente énchese dos sons e cores dos paxaros que chegaron para a época da nidificación. Nesta estación, o ceo cúbrese de siluetas aviares, como o millafre negro, elevándose sobre o lago en busca da súa próxima presa, ou os cirrios facendo as súas acrobacias mentres se alimentan

de insectos. No medio acuático, poderemos ver as andoriñas voando a gran velocidade sobre a auga ou ás lavadeiras, saltando de rocha en rocha en busca de alimento para a súa crianza. Tamén os campos agostados ou os prados próximos sorprenderannos coa visión de laverca, cotovías ou azulentas, ou os paporrubios e carrizas entre as matogueiras, que semellar engalana o aire coas súas melodías.

Serás capaz de atopalas todas?

- Millafre Negro** (*Milvus migrans*)
- Cirrio común** (*Apus apus*)
- Andoriña común** (*Hirundo rustica*)
- Andoriña dos penedos** (*Ptyonoprogne rupestris*)
- Lavadeira branca** (*Motacilla alba*)
- Lavadeira marela** (*Motacilla flava*)
- Lagarteiro** (*Falco Tinnunculus*)
- Falcón pequeno** (*Falco subbuteo*)
- Laverca común** (*Alauda arvensis*)
- Cotovía pequena** (*Lullula arborea*)
- Azulenta común** (*Prunella modularis*)
- Rabirrubio tizón** (*Phoenicurus ochruros*)
- Chasco europeo** (*Saxicola rubicola*)
- Carriza común** (*Troglodytes troglodytes*)
- Paporrubio** (*Erithacus rubecula*)

Millafre Negro

(*Milvus migrans*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Accipitriformes

Familia: Accipitridae

Lonxitude: 55-60 cm

Envergadura: 130-155 cm

Comportamento migratorio:

de paso ou estival

Canto: pi-iiiiii

Unha silueta escura e grácil recórtase contra o ceo. É o millafre negro, nómada dos aires, cruza mares e montañas na súa viaxe. Con ás finas e longas, e cola bifurcada, plana con lixeireza e beleza. Cando precisa alimento, aproveita os desperdicios dos humanos ou os animais debilitados. Ante o seu ollo atento nada pasa desapercibido.

Escoita o canto!

Como identificala?

Este áxil paxaro, de extraordinaria capacidade de manobra no aire, é fácil de identificar en voo, polas súas ás longas e estreitas. Cando plana, pódense distinguir as plumas rémixes abertas coma se foran dedos (dixitacións). É unha rapaz de tamaño mediano, de coloración xeral bastante escura (non negra, contrariamente ao que o seu nome indica) e cabeza agrisada. As crías teñen unha plumaxe bastante máis clara e numerosas manchas pálidas nas rexións ventrais. A cola das crías ten unha escotadura menor que a dos adultos.

Para saber máis

Esta especie migradora, é unha das rapaces máis abundantes do mundo. Desprázase entre continentes segundo as estacións, e distribúese por Europa, Asia, África e Oceanía. O seu hábitat son as zonas abertas con árbores ou estruturas artificiais onde constrúe o seu niño con pólas e palla. A súa dieta é moi variada, e inclúe restos de animais, carroña e residuos humanos, pero tamén caza aves, peixes, roedores e reptís. Reprodúcese unha vez ao ano e pon entre dous e cinco ovos que incuba durante uns 30 días. Forma bandos numerosos que dormen xuntos en colonias, sobre todo no inverno.

Cirrio común

(*Apus apus*)

VULNERABLE

VU

Clasificación:

Orde: Caprimulgiformes

Familia: Apodidae

Lonxitude: 17 cm

Envergadura: 45cm

Comportamento migratorio:

de paso ou estival

Canto: femias: *suii*; machos: *sriii*

Paxariño de cola bifurcada, só deixa o aire para aniñar. Ave infatigable, valente e sociable, viaxa cos seus compañeiros entre piruetas e acrobacias. Aliméntase de insectos mentres voa sen parar.

Escoita o canto!

Como identificala?

O cirrio é unha ave extraordinaria, que pasa a maior parte da súa vida no aire. De silueta característica, esta ave de cor escura, case negra, e gorxa branca, sobresa polas súas ás longas e estreitas, e unha cola bifurcada. As súas patas e pés son de pequeno tamaño, e non lles permiten pousarse no chan, mais cas súas garras de presa, extraordinariamente fortes, conseguen manterse agarradas en superficies verticais. Os xuvenís son

aves máis escuras que as adultas e teñen franxas brancas nas plumas. Adoita voar en grupos numerosos e só deixa o aire para aniñar.

Para saber máis

O cirrio común é unha ave migratoria que pasa o inverno en África e volve a Europa na primavera para reproducirse. Aniña en zonas urbanas e rurais, aproveitando edificios ou rochas altas onde fai os seus niños. No Lago das Pontes

pódese atopar unha poboación importante adaptada, que se alimenta dos insectos que captura no aire ou daqueles que se moven na superficie da auga. O seu voo, moi rápido e acrobático, permítelle facer manobras espectaculares. Ten un comportamento social moi forte, polo que forma bandadas numerosas que se comunican mediante chíos agudos. Unha curiosidade desta especie é que pode durmir no aire, grazas a un mecanismo que lle permite desconectar parte do seu cerebro.

Andoriña común

(*Hirundo rustica*)

VULNERABLE

VU

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: *Hirundinidae*

Lonxitude: 18 cm

Envergadura: 33 cm

Comportamento migratorio:

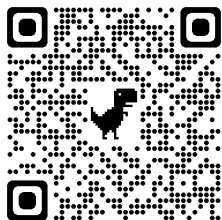
de paso ou estival

Canto: un *uit*, *uit* agudo

A andoriña é a mensaxeira da primavera, a que anuncia co seu voo alegre e lixeiro o renacer da natureza. É a que constrúe con barro o seu niño baixo os tellados, a que canta co seu trino doce e melodioso. É a que viaxa polo mundo seguindo o sol, a que volta cada ano fiel ao seu fogar.

Escoita o canto!

Como identificala?

As andoriñas son paxaros inconfundibles. Elegantes, delicados e estilizados, coa testa e a gorxa vermellas e un collar negro. Quizais a característica que máis destaca do seu voo é a súa longa cola negra e bifurcada, probablemente o distintivo máis peculiar desta especie. As súas ás, longas e apuntadas, teñen tons claros na parte frontal. Ambos sexos son parecidos, mais as femias teñen cores máis apagadas, son de cor máis claro por embaixo e teñen as colas máis curtas. O seu bico, curto, plano e negro, está especialmente adaptado para a captura de insectos en pleno voo.

Para saber máis

Vive en zonas abertas con abundancia de insectos. Esta ave migratoria, que pasa o inverno en África e volve a Europa na primavera para reproducirse, ten unha importante poboación no Lago das Pontes, xa que se beneficia da presenza de insectos e da dispoñibilidade de lugares para aniñar. É unha especie monógama que forma parellas estables e fai o seu niño baixo os tellados ou nas pontes, cunha mestura de barro e herba. A posta consta de 4 a 6 ovos que incuban ambos os pais durante uns 15 días. As crías saen do niño ao mes de idade. Presenta un comportamento social moi forte. Forma bandadas numerosas que se axudan entre si para defenderse dos depredadores. Unha curiosidade desta especie é que pode beber e incluso asearse no aire, rozando a superficie da auga co seu peteiro.

Andoriña dos penedos

(*Ptyonoprogne rupestris*)

Lonxitude: 14 cm

Envergadura: 33 cm

Canto: *chet* ou *chip*

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Esta andoriña é frecuentemente confundida coa andoriña común debido a súa plumaxe parda e discreta e as súas ás longas e escuras. A maior diferenza que atopamos entre ambas é a súa cola, moito máis curta no caso da andoriña dos penedos. Os xuvenís desta especie son máis pálidos e teñen franxas crema nas plumas. Estas andoriñas denomínanse «dos penedos» pola súa preferencia polas zonas rochosas para anidar e alimentarse. Ao igual que as súas conxéneres, tamén teñen un gran comportamento social, voan en grupo e comunícanse mediante chíos agudos.

Lavandeira branca

(*Motacilla alba*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: Motacillidae

Lonxitude: 18 cm

Envergadura: 28 cm

Comportamento migratorio:

invernante ou residente

Canto: tsi-sitt

A lavandeira branca é a compañeira das augas, a que segue o seu curso. É a que explora os campos e as cidades, a que se xunta nos edificios e nas pontes. É a que viaxa polo mundo en busca de calor, a que se queda onde hai vida e movemento. É a que fala co seu trino curto e forte, a que anima o verán co seu contraste.

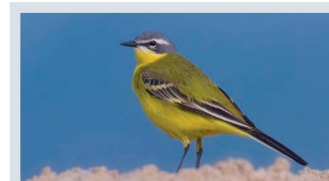

Escoita o canto!

Como identifícala?

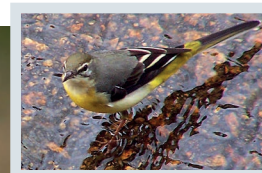
As lavandeiras brancas son moi comúns, incluso nas cidades. Un hábito destacado desta ave é o balanceo continuo da súa cola. Son aves esbeltas, de rabo longo e cores brancas, grises e negras. O seu bico negro contrasta coa faz de cor branca. O lombo, gris cinza por arriba e branco polo ventre, remata nunhas patiñas mouras. Durante o inverno a plumaxe cambia, reducíndose o negro da cabeza e tornando branco o pescozo, cunha banda pectoral negra. Nesta época vólvese moi gregaria e reúnese en dormideiros con outras lavandeiras. Esta especie non presenta un dimorfismo sexual claro, mais é posible distinguir ás femias pola

súa caluga gris. As crías non teñen negro na cabeza e a banda pectoral aparece máis agrisada.

Para saber máis

Este paxaro atópase en case todos os hábitats, desde zonas húmidas ata zonas urbanas. É unha ave insectívora que busca o seu alimento no chan ou na auga e que se despraza ao sur ou ao norte no inverno. É unha especie monógama que forma parellas estables. Fai o seu niño en fendas de paredes ou estruturas humanas, onde pon 5 ovos grises que incuban ambos proxenitores durante uns 11 días. As crías saen do niño ao mes de idade. Gústalle moverse en bandos numerosos, onde se comunican mediante chíos.

Lavandeira marela

(*Motacilla flava*)

Lonxitude: 17 cm

Envergadura: 25 cm

Canto: tsi-i, pi-ip

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

A lavandeira marela distínguese principalmente pola súa cor de tons amarelos e verdes. É a lavandeira de cola máis curta das que podemos ver en Galicia. Durante a época de reprodución, o macho ten a cabeza gris azulada e a o lombo e a rabadilla de cor verde oliva, coas partes inferiores moi amarelas e o peteiro negro. A femia ten cores menos vistosas, cunha cabeza verde agrisada e as partes inferiores de tonalidades amarelas, máis ténues. As crías distínguense das femias polas súas cores máis verdosas.

Lavandeira real

(*Motacilla cinerea*)

Lonxitude: 19 cm

Envergadura: 26 cm

Canto: tsiv-tsv

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

A lavandeira real é moi distintiva, de tons grises e amarelos. Ten o dorso gris cinza e a súa parte inferior e a rabadilla é de cor amarela. Ten a cola, as patas e o peteiro negros. A súa cabeza é de cor gris, e ten dúas marcadas liñas de cor branco nas cellas e o bigote. A súa plumaxe mantense no inverno, agás pola gorxa e as partes inferiores, que se tornan brancas. A femia non presenta a gorxa de cor negro pois ten tons menos amarelos na parte inferior. A plumaxe das crías lembran ás femias, pero as súas tonalidades son máis suaves.

Lagarteiro

(*Falco Tinnunculus*)

Clasificación:

Orde: Falconiformes

Familia: *Falconidae*

Lonxitude: 31-37 cm

Envergadura: 68-78 cm

Comportamento migratorio:

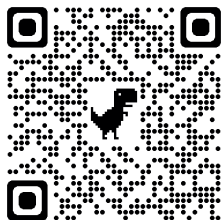
invernante, residente ou de paso

Canto: *ki kii ki kii* ou *trriiii trriiii trriiii*

O Lagarteiro é unha alfaia alada que brilla entre as nubes. Co seu voo elegante e preciso, explora o mundo desde unha perspectiva privilexiada. Cando detecta un movemento no chan, lánzase sen dudar e captura a súa vítima nun instante. Esta marabilla da natureza merece a nosa admiración e respecto.

Escoita o canto!

Como identificala?

Este pequeno falcón de cola longa e ás anchas relativamente apuntadas, ten un marcado dimorfismo sexual. Ao igual que noutras aves rapaces, a femia é máis grande que o macho e a súa plumaxe presenta tons pardos máis homoxéneos. Nos machos, o lombo aparece avermellado e salpicado de manchas negras, mais é de tons cremas na súa parte inferior. A cabeza é de cor agrisada, e nas fazulas esbrancuxadas destaca un rechamante bigote de cor escuro. As femias e os *inmaduros*, pola súa banda, teñen tons pardos máis homoxéneos, co peito e o ventre de tonalidades ocre, coas rexións dorsais moi manchadas.

Para saber máis

Trárase dunha ave de rapina diúrna que habita en zonas abertas ou pouco arborizadas de África, Asia e Europa. É unha cazadora versátil que se alimenta de pequenos mamíferos, aves, réptiles, insectos e anfibios. Cando caza, mantense en voo estacionario a uns 10 ou 20 metros de altura sobre o terreo, esperando avistar algunha presa. Cando a localiza, lánzase en picado e atrápaas coas súas fortes garras. Nidifica en fendas de rochas ou edificios, ocos de árbores ou incluso en niños doutras aves. Pon de tres a seis ovos que incuba principalmente a femia durante

Falcón pequeno

(*Falco subbuteo*)

Lonxitude: 29-33 cm

Envergadura: 74-83 cm

Canto: *kiu-kiu-kiu*

Este pequeno falcón de cor gris escura ten unhas ás tan longas que, aínda pregadas, sobrepasan a súa cola. As plumas das coxas, e das cobertoiras inferiores son moi características desta especie, xa que son avermelladas. O peito e o ventre aparecen de cor esbrancuxada, con marcadas estrías escuras que os percorren. As meixelas, de cor moi pálido, contrastan cunha máscara escura que lle cubre o rostro. En voo pode semellarse a un cirrío, xa que cando se eleva no aire, a súa silueta é similar.

uns 30 días. É unha das rapaces máis frecuentes de Europa e amosa unha gran capacidade de adaptación ao medio.

Laverca común

(*Alauda arvensis*)

VULNERABLE

VU

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: *Alaudidae*

Lonxitude: 18-19 cm

Envergadura: 30-36 cm

Comportamento migratorio:

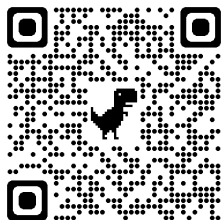
invernante ou residente

Canto: *Chirrip*

A laverca é a cantora do campo, a que eleva o seu trino ao máis alto do ceo. É a que se lanza ao aire coas súas ás vibrantes, a que se desliza coa súa cola despregada. É a que se esconde entre as espigas, a que se confunde coa terra. É a que saúda a primavera e a que festexa a vida.

Escoita o canto!

Como identificala?

A laverca é un paxaro de tamaño pequeno de tons pardos e hábitos terrestres. O dorso e o peito aparecen listados, mais desaparecen bruscamente por riba do ventre, que é de cor clara e sen manchas. Esta especie presenta unha crista que o macho pode erguer, combinada cunha máscara pálida, un bico forte e un corpo longo e robusto. Ten gran capacidade de manobra no aire, con intensos batidos de ás e subidas e baixadas vertixinosas.

Para saber máis

Esta ave migratoria pasa o inverno en África e volve a Europa na primavera para reproducirse, onde vive en zonas abertas de pastizais, matogueiras (brezais e *aulagares*) e cultivos. O período reprodutor abarca dende marzo ata abril e pode chegar a facer ata catro postas de entre 3 e 6 ovos, que incuban ambos proxenitores. Fai o seu niño no chan, nunha depresión cuberta de herba. As crías saen do niño ao mes de idade. Esta especie é monógama, solitaria e territorial. Forma bandos numerosos que se comunican mediante chíos agudos. Por mentar unha curiosidade, esta especie pode elevarse ata 300 metros de altura para emitir o seu canto.

Cotovía pequena

(*Lullula arborea*)

Lonxitude: 15 cm

Envergadura: 27-30 cm

Canto: un *lu-lu-lu* ou *tuluit tuluit tuluit*

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Esta especie é rara de ver en Galicia. É principalmente marrón na súa parte superior e muda a tons claros na parte inferior. Igual que a laverca, un pequeno moño coroa a súa cabeza, mais a cotovía ten un patrón facial moi contrastado e unha mancha branca e negra característica no bordo anterior das ás. En voo podemos distinguila pola cola curta e as ás pequenas e anchas. O macho ten unha melodía semellante á da laverca común en pleno voo, pero aletea máis cando vai collendo altura e fai espirais cara adiante. Tamén se lla pode ver cantando dende o chan ou pousada nunha árbore. No Lago das Pontes atópase unha poboación desta especie que se alimenta de insectos acuáticos.

Azulenta común (*Prunella modularis*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: *Prunellidae*

Lonxitude: 13-14 cm

Envergadura: 19-21 cm

Comportamento migratorio:

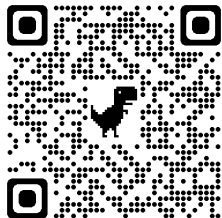
invernante ou residente

Canto: *siit*

A azulenta é unha ave discreta e silandeira que se agocha entre os matos. Ten unha plumaxe parda e gris que se confunde coa paisaxe. Canta con dozura e melancolía desde o seu escondedoiro. É unha ave fiel e leal que vive en parella todo o ano.

Escoita o canto!

Como identificala?

Esta especie de aspecto apagado ten as partes superiores marróns, manchadas de marrón máis escuro, e a cabeza, gorxa e peito de cor gris chumbo, máis intenso nos machos. O ventre ten tons máis claros de gris, mentres que nas orellas e a coroa ten de novo tons marróns. Os xuvenís presentan a cabeza e gorxa castañas e listas de cor marrón por todo o corpo. O bico é alaranxado, mentres

que o dos adultos é completamente negro.

Para saber máis

Atópase en zonas de matogueira e bosque, onde se alimenta de sementes, froitos e insectos que busca no chan. Prefire os lugares con matogueiras densas para refuxiarse dos depredadores. É unha ave sedentaria que vive todo o ano no Lago das Pontes. Fai o seu niño nun

burato ou nunha fenda de pedra, no que pon entre 3 e 6 ovos brancos con pintas marróns que incuban ambos os pais durante uns 13 días. As crías saen do niño ao cabo de dúas semanas e son alimentadas polos seus proxenitores. É unha especie monógama que forma parellas estables. Non ten ningún tipo de danza de cortexo, mais si que é destacable que esta especie adoita facer tríos, que poden ser dun macho e dúas femias ou á inversa.

Rabirrubio tizón

(*Phoenicurus ochruros*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: Muscicapidae

Lonxitude: 14-15 cm

Envergadura: 23-26 cm

Comportamento migratorio:

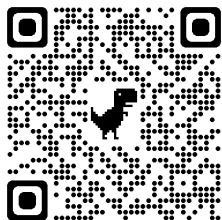
invernante ou residente

Canto: *tsip* ou *tic-tic-tic*

O rabirrubio tizón é unha ave áxil e distinguida que se identifica pola súa cola vermella coma o lume. Ten unha plumaxe negra e gris sobre a que resalta a gorxa máis clara. Adoita deixarse ver cantando con forza e cadencia desde o seu miradoiro.

Escoita o canto!

Como identificala?

Os machos desta especie presentan na cola tons vermello- alaranxados durante a primavera, o que lles da o seu nome. O resto do ano son de cor negra e teñen unha mancha branca nas ás. As femias e as crías son de cor máis pálida, marrón agrisada. Teñen un comportamento característico de oscilación da cola cando se atopan sobre tellados e muros.

Para saber máis

Atópase en zonas con matogueiras e árbores. Prefire os bosques de caducifolias, pero tamén se adapta aos xardíns e parques urbanos. No lago das Pontes, a abundante poboación residente aproveítase da diversidade de hábitats e alimentos. A súa dieta baséase en insectos, vermes e pequenos froitos que busca no chan ou nas pólas das árbores. Fai o seu niño en cavidades, ou edificacións, con herbas que vai recollendo pola zona, onde pon entre 4 e 6 ovos brancos con pintas vermellas que incuban os pais durante uns 14 días. As crías saen do niño ao cabo de dúas semanas e son alimentadas polos seus proxenitores. É unha especie monógama que forma parellas estables e ten unha danza de cortexo nupcial na que o macho ofrece comida á femia.

Chasco europeo

(*Saxicola rubicola*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: *Muscicapidae*

Lonxitude: 13 cm

Envergadura: 18-21 cm

Comportamento migratorio:

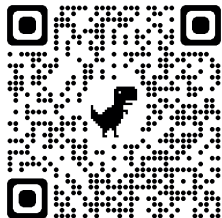
invernante ou residente

Canto: *chac-chac*

O chasco europeo é unha ave que refulxe coas súas cores de lume e noite. Ten unha plumaxe que se funde coa terra e o ceo. Canta con arrollo e harmonía desde o seu trono de pedra. É unha ave que ama a liberdade e a natureza dos campos e dos toxos.

Escoita o canto!

Como identificala?

Durante o verán ao chasco europeo podemos recoñecelo pola súa cabeza e dorso negros, a gorxa e o peito alaranxados e a barriga e o baixo ventre brancos. É un paxaro de tamaño pequeno, coa cabeza redonda e a cola moi curta e escura. As manchas que presenta na zona escapular son moi visibles en voo. As femias e os xuvenís teñen un patrón de cores semellantes ás do macho, aínda que son máis amarronadas e sen os parches brancos, e presentan, ademais, raias castaño escuro. O

único parche branco é o escapular nas ás. A esta ave gústalle pousarse en lugares destacados e ten un voo rápido e directo, con fortes batidas de ás.

Para saber máis

Esta especie adáptase a diferentes hábitats, como brezais, dunas costeiras, pastizais ásperos ou zonas con matogueiras e silvas. Ten hábitos territoriais e sedentarios, polo que viven todo o ano no lago das Pontes, aínda que algunhas poboacións poden migrar curtas

distancias no inverno. Cría entre abril e xullo, facendo dúas ou tres postas de catro a seis ovos cada unha. O niño é construído pola femia con herbas secas, musgo e pelo animal, e colocado en matogueiras baixas ou fendas de pedras. Ambos proxenitores alimentan aos polos con insectos e outros invertebrados. Ten unha danza de cortexo na que o macho persegue á femia polo aire, emitindo un reclamo chasqueante e mostrando o seu peito alaranxado. Tamén pode ofrecerlle comida á súa parella como sinal de afecto.

Carriza común

(*Troglodytes troglodytes*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: Troglodytidae

Lonxitude: 9-10,5 cm

Envergadura: 13-17 cm

Comportamento migratorio:

invernante ou residente

Canto: cherr

A carriza común é unha ave pequena e gordinha que vive en bosques e xardíns. Ten unha cola ergueita e un peteiro fino e curvo. Canta con forza e alegría desde o seu refuxio de follas e pólas. É unha ave curiosa e valente que non teme aos humanos nin aos seus inimigos.

Escoita o canto!

Como identificala?

Esta especie, unha das máis pequenas da nosa avifauna, ten unha intensa vivacidade. Caracterízase pola súa plumaxe parda avermellada, apagada e pouco chamativa, de tons máis claros nas partes inferiores. Alza con frecuencia a súa cola curta ou mantena erguida.

No inverno é frecuente vela en grupos pequenos ou pequenas bandadas moi confiadas, que non teñen problema en achegarse aos humanos. Sobre o ollo ten unha cella marcada de cor crema e ten un peteiro fino e algo curvado. É unha ave moi activa e fácil de ver no inverno nos días de xeadas ou neve, cando se mostra máis famélica e accesible.

Para saber máis

O seu nome científico significa «cavernícola» e fai referencia á súa costume de entrar en cavidades e fisuras para pasar a noite, construír o niño ou para cazar artrópodos. Adoita atoparse en zonas con vexetación densa e húmida. Prefire os bosques de caducifolias, pero tamén se adapta aos xardíns e parques urbanos. No Lago das Pontes hai unha poboación residente numerosa desta especie que se aproveita dos refuxios que alí atopa, así como da riqueza de alimento. O curioso desta especie é que é polígama e ten varias parellas

ao longo da vida. Ten unha danza de cortexo nupcial na que o macho mostra á femia varios niños para que ela escolla o mellor.

Paporrubio

(*Erithacus rubecula*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Características:

Orde: Passeriformes

Familia: *Muscicapidae*

Lonxitude: 14-16,5 cm

Envergadura: 20-22 cm

Comportamento migratorio:

invernante ou residente

Canto: *tac-tac...*, *tac-tac-tac*

O paporrubio é unha ave encantadora que destaca pola súa gorxa rubia. Ten un canto cristalino e harmonioso que alegra o bosque. É unha ave sociable e curiosa que se achega aos humanos sen medo. Independente e orgullosa, marca o seu territorio con firmeza.

Escoita o canto!

Como identificala?

Sen dúbida, o máis característico desta especie é a súa cara e peito de cor alaranxado, bordeados de gris azulado no pescozo e no peito. O resto da plumaxe é de cores marróns, co ventre esbrancuxado. O bico e os ollos son de cor negra. Os xuvenís carecen da mancha alaranxada característica da especie e amósanse salpicados de pardo escuro e ocre, con pequenos parches laranxas no peito, que gradualmente mudarán na plumaxe adulta.

Para saber máis

Atópase en zonas con matogueiras e árbores. Prefire os bosques de caducifolias, pero tamén pode adaptarse aos xardíns e parques urbanos coma os do lago das Pontes, onde reside todo o ano. Aliméntase de insectos, vermes e pequenos froitos que busca no chan ou nas pólas. Durante o outono e inverno complementa a súa dieta habitual de invertebrados con baías e froitas. Fai o seu niño nunha cavidade ou

estrutura humana, no que pon entre 4 e 6 ovos brancos con pintas vermellas que incuban ambos os pais durante uns 14 días. As crías saen do del ao cabo de dúas semanas e son alimentadas polos seus proxenitores. Esta especie é monógama e ten unha danza de cortexo nupcial na que o macho ofrece comida á femia. Ave moi territorial, acostuma a saír do bosque (ou o xardín) e plantarse na metade do camiño para ver quen accede ao seu dominio, emitindo un característico chip-chip

Aves de outono

É esta unha estación de cambio, de transición. As árbores comezan a perder as follas, as temperaturas baixan e os días acúrtanse. As aves que pasaron o verán no lago marchan a lugares máis cálidos para sobrelevar o inverno, mentres outras fan unha parada nesta tranquila contorna antes de retomar o seu camiño cara ao sur. No entanto, tamén atoparemos aves residentes que gozan do cambio de estación e da chegada das súas compañeiras migratorias.

Esta é, tamén, a única época na que poderemos observar as tres especies de picafollas deste lago. Aves de aparencia sinxela pero fermosa, das cales só o picafollas europeo é invernante. Tamén é un bo momento para avistar aves rapaces, coma o gavián ou o azor, que comezan a súa época de apareamento. Nesta época, o máis sinxelo é levantar a vista cara ao ceo, onde as atoparemos voando a gran altura na busca de presas.

Serás capaz de atopalas todas?

- Picafollas ibérico** (*Phylloscopus ibericus*)
- Picafollas europeo** (*Phylloscopus collybita*)
- Picafollas musical** (*Phylloscopus trochilus*)
- Papamoscas negro** (*Ficedula hypoleuca*)
- Gabián** (*Accipiter nisus*)
- Azor** (*Accipiter gentilis*)
- Miñado común** (*Buteo buteo*)
- Gaio** (*Garrulus glandarius*)
- Ferreiríño rabilongo** (*Aegithalos caudatus*)
- Ferreiríño negro** (*Periparus ater*)
- Ferreiríño azul** (*Cyanistes caeruleus*)
- Pega rabilonga** (*Pica pica*)
- Peto verdeal ibérico** (*Picus sharpei*)
- Picapau común** (*Dendrocopos major*)

Picafollas ibérico

(*Phylloscopus ibericus*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: *Phylloscopidae*

Lonxitude: 10-11 cm

Envergadura: 15-21 cm

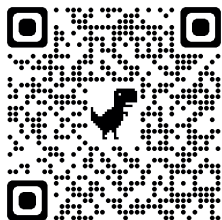
Comportamento migratorio:
estival

Canto: *chif-chaf, chif-chaf*

O picafollas ibérico é unha ave que garda no peito o aloumiño do sol e no seu canto o segredo da terra. É unha ave que vive entre as follas e que se alimenta dos insectos que bailan na auga. O seu trino é unha frecha de son que percorre e anima o bosque.

Escoita o canto!

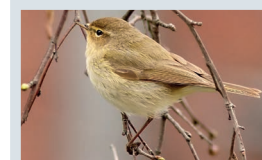

Como identificala?

Este paxaro de pequeno tamaño, de plumaxe verde olivácea e amarelenta, é moi similar ao picafollas europeo, no entanto, ten cores máis vivas e intensas na cara, gorxa, ombreiros e rabadilla. A forma de diferenciar ambas especies en campo é o seu canto.

Para saber máis

Endémica da Península Ibérica e o Norte de África, é unha especie estival que migra ao sur no inverno. Habita en bosques de ribeira e

outras formacións arbóreas, onde se alimenta principalmente de insectos, aínda que durante a primavera e outono tamén pode inxerir néctar de flores ou pequenos froitos. As femias, axudadas polos machos, constrúen o seu niño, que consiste nunha estrutura pechada feita con herba e musgos, entre as matogueiras ou nun burato dunha árbore. A posta consta de tres a sete ovos brancos con pintas pardas, que son incubados pola femia durante uns 13 días. As crías son alimentadas por ambos os pais ata que emprenden o voo ao cabo de dúas semanas.

Picafollas europeo

(*Phylloscopus collybita*)

Lonxitude: 10-11 cm

Envergadura: 15-21 cm

Canto: *chif-chaf, chif-chaf*

CASE
AMENAZADO
NT

Este paxaro de pequeno tamaño presenta tons verdosos ou pardo-agrisados na súa parte superior e esbrancuxados nas partes inferiores. Ambos sexos son similares, aínda que os machos son lixeiramente máis grandes que as femias. Ten as patas escuras e o bico delgado e escuro. Esta especie é practicamente idéntica no campo ao picafollas ibérico, do que se distingue polo seu canto, que é un dos primeiros sinais de comezo da primavera.

Picafollas musical

(*Phylloscopus trochilus*)

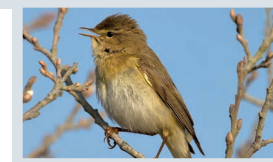
Lonxitude: 10-12 cm

Envergadura: 16-22 cm

Canto: *huiit*

DATOS
INSUFICIENTES
DD

Diferénciase dos outros picafollas pola maior palidez das súas cores, de cor verde claro ou amarelento. O seu comportamento vivaz nas copas das árbores e o seu canto simple e peculiar son moi característicos desta especie. Verémola entre as árbores do lago das Pontes, alimentándose de pequenos insectos entre as follas, de larvas no chan ou mesmo de moscas en pleno voo.

Papamoscas negro

(*Ficedula hypoleuca*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: Muscicapidae

Lonxitude: 12-13 cm

Envergadura: 21,5-24 cm

Comportamento migratorio:

de paso ou estival

Canto: pik, pik, pik

Leva no seu peito o negro da noite e nas súas ás o branco da lúa. Vive nos bosques das follas que cambian de cor, onde busca insectos que lle dan vida. É unha ave nómada, que segue o ritmo das estacións.

Escoita o canto!

Como identificala?

Pequena e de corpo compacto, cabeza ancha e bico fino. No outono non hai diferenzas entre os sexos en canto a plumaxe, xa que ambos presentan unha cor marrón clara no dorso e branca ou ocre nas partes inferiores. Os ollos, as patas e o bico son negros. Durante a primavera, os machos desenvolven unha plumaxe nupcial marrón moi escura ou negra na parte superior, cunha extensa mancha branca pura nas ás e outra branca na fronte. As crías, acabadas de saír do niño, teñen unha plumaxe xeralmente moi salpicada de cor marrón clara e de aspecto escamado.

Para saber máis

Especie migratoria, pasa o inverno no Oeste de África. Aliméntase de insectos e outros artrópodos, aínda que non é raro que coma arañas, formigas ou abellas. Cría en zonas forestais de caducifolias, parques ou xardíns, e ten preferencia polos carballos. Constrúe os seu niño nos buratos das árbores, aínda que tamén se adapta ben ás caixas de nidificación artificial. A posta consta de cinco a sete ovos brancos con pintas pardas, que son incubados pola femia durante uns 13 días. As crías son alimentadas por ambos proxenitores ata que emprenden o voo ao cabo de 16 días

Gabián

(*Accipiter nisus*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Accipitriformes

Familia: Accipitridae

Lonxitude: 28-37 cm

Envergadura: 60-77 cm

Comportamento migratorio:

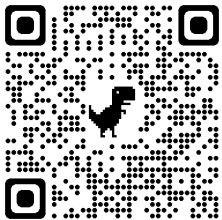
invernante ou residente

Canto: kiu-kiu-kiu-kiu

Entre as sombras dos bosques, un cazador alado persegue unha presa. Ave de rapina de corpo esvelto e cola longa, a súa plumaxe varía de gris a marrón, dependendo do sexo. Na primavera, cae no aire e aniña nas árbores.

Escoita o canto!

Como identificala?

A cola longa e as ás curtas e redondeadas nas puntas desta pequena ave de rapina permíttelle moverse con gran axilidade nos espazos forestais nos que vive. Amosa un gran dimorfismo sexual, non só no deseño da plumaxe, senón no tamaño, pois as femias son máis grandes que os machos. O macho adulto ten as partes superiores e a coroa agrisadas, mentres que as inferiores son pálidas cunha tonalidade avermellada, principalmente nas meixelas e nos flancos. As patas son amarelas e os tarsos longos non teñen plumas. A femia, presenta un patrón de cor parda-agrisada no dorso e na coroa, coas partes inferiores esbrancuxadas, moi finamente listadas de marrón. A cella é máis grande e máis evidente que nos machos.

Para saber máis

Esta rapaz habita nos bosques e áreas abertas de Eurasia e norte de África. É unha depredadora especializada en aves, que persegue e captura con gran axilidade entre as árbores. Reprodúcese unha vez ao ano en niños feitos de pólas, onde a femia pon catro ou cinco ovos. Durante a incubación e cría, a femia depende do macho para que a alimente. Visto en voo, o gabián é un paxaro bastante pálido, cuxa silueta chama a atención pola súa longa cola de base

estreita. Normalmente, pódese ver voando rapidamente entre as árbores, aínda que tamén pode quedar parado un bo anaco sobre as copas. Pode vivir ata 20 anos.

Azor
(*Accipiter gentilis*)

Lonxitude: 49-56 cm

Envergadura: 89-122 cm

Canto: quik, quik, quik

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

O azor, rapaz de tamaño medio, presenta un marcado dimorfismo sexual, onde o macho é moito máis pequeno que a femia. As ás son relativamente curtas, anchas e arredondadas nas puntas, o que lles permite unha gran capacidade de manobra en espazos reducidos. O macho ten o dorso gris lousa e branco, salpicado de manchas brancas escuras na parte inferior. A femia é parda en dorso e cabeza, e as liñas do peito son máis grosas. Os xuvenís semellan femias con manchas lonxitudinais en peito e ventre. O iris dos ollos é amarelo claro, facéndose máis vermello a medida que avanza en idade. Aos tres anos acadan a plumaxe adulta.

Miñato común

(*Buteo buteo*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Accipitriformes

Familia: Accipitridae

Lonxitude: 46-58 cm

Envergadura: 110-132 cm

Comportamento migratorio:

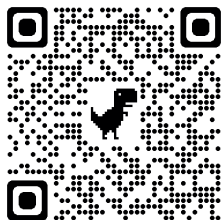
invernante, residente ou de paso

Canto: piiii aaaa

No ceo azul, unha sombra plana sobre os campos. É o miñato común, señor dos aires, vixiando o movemento dos roedores. De ás anchas e cola longa, domina o vento e o espazo. Cando avista a súa presa, lánzase con forza e precisión. Nada escapa ao seu ollo penetrante.

Escoita o canto!

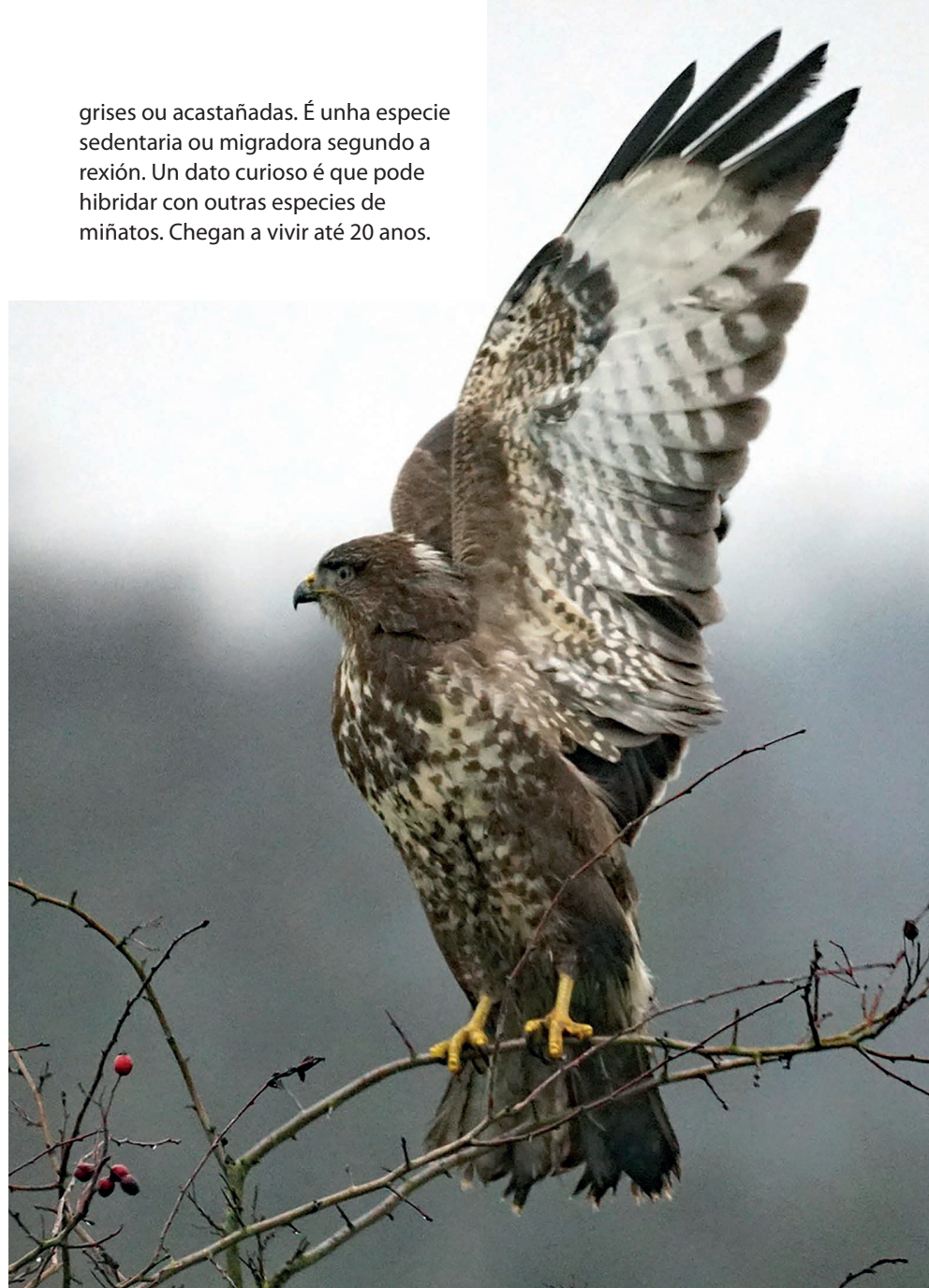
Como identificala?

Ave rapaz de tamaño mediano e complexión robusta, a plumaxe varía moito entre individuos, oscilando entre marróns escuros e tonalidades moi claras. Porén, a coloración máis típica do adulto é un ton pardo bastante homoxéneo nas rexións dorsais e algo máis claro nas rexións ventrais, onde aparece unha franxa pectoral abrancazada de extensión desigual. As súas ás son relativamente anchas e a cola curta e redondeada ao final, en forma de abano. As puntas das plumas son sempre escuras. En voo, cando está planando, pódense apreciar grandes manchas claras nas plumas rémixes primarias e secundarias. Os xuvenís presentan diferenzas notables con respecto aos adultos, destacando a cola, máis apuntada e o iris máis claro. Isto fai que sexa relativamente fácil coñecer a idade dos miñatos.

Para saber máis

Distribúese por case toda Europa, Asia e África. É un predador oportunista que se alimenta de pequenos mamíferos, aves, réptiles e invertebrados. Caza desde unha póla ou en voo baixo. Aínda que caza en terreo aberto, prefire os bosques para criar, onde constrúe o seu niño en árbores ou penas illadas. Reprodúcese unha vez ao ano e pon entre dous ou tres ovos de cor branca azulenta con pintas

grises ou acastañadas. É unha especie sedentaria ou migradora segundo a rexión. Un dato curioso é que pode hibridar con outras especies de miñatos. Chegan a vivir até 20 anos.

Gaio

(*Garrulus glandarius*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: *Corvidae*

Lonxitude: 32-35 cm

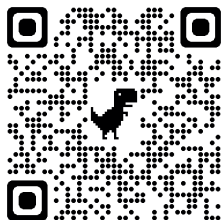
Envergadura: 54-58 cm

Comportamento migratorio:
residente

Canto: *kraack* ou *kaiá-kaiá-kaiá*

No bosque de follas caídas, un paxaro colorido, co seu bico afiado e curvo, busca froitos, bichos e flores. Ten amigos e intelixencia e un segredo no seu peito: glándulas que gardan comida para cando veña o inverno.

 Escoita o canto!

Como identificala?

De aspecto inconfundible, a súa plumaxe está dominada polos tons ocres e castaño-rosados e ten a parte superior das ás en cor azul clara con bandas negras. A cabeza, voluminosa e con forte peteiro, ten plumas eréctiles que poden formar unha pequena crista agrisada e raiada de negro. As ás son azul claro con bandas negras na parte superior, mentres que as partes inferiores do lombo e a cola, que é negra, son de cor branca, moi visibles en voo. A rabadilla tamén é de cor branca cando estende as ás, e contrasta

marcadamente coa cola negra. Da base do bico sae un bigote negro. Os xuvenís teñen un patrón similar aos adultos, aínda que algo máis marrón e de cores menos vivas en xeral.

Para saber máis

É un paxaro forestal que se alimenta de froitos secos, insectos e pequenos vertebrados. Habita en bosques de todo tipo, aínda que ten preferencia polos caducifolios ou mixtos, e ocasionalmente pódese ver en xardíns ou parques con árbores abundantes, coma neste lago. É unha ave monógama que constrúe o seu

niño en árbores e pon entre catro e seis ovos. Ten unha gran capacidade de imitación e pode emitir sons semellantes aos de outras aves. No outono, enterra o seu alimento para consumilo durante o inverno, favorecendo así a dispersión das sementes. Na base do esófago ten unhas glándulas que lle permiten almacenar comida e transportala ao niño. Estas glándulas segregan unha sustancia mucosa que envolve os alimentos e facilita a súa conservación e desprazamento. O nome científico da especie fai referencia a estas glándulas, xa que *glandarius* significa «relativo ás glándulas» en latín.

Ferreiriño rabilongo

(*Aegithalos caudatus*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: Aegithalidae

Lonxitude: 12-14 cm

Envergadura: 16-19 cm

Comportamento migratorio:
residente

Canto: tsi-tsi-tsi-tsi-tssrrarp

O seu canto é unha harmonía de notas claras e xubilosas que se espaxen polos bosques e xardíns. Vive en bandos que se axudan e protexen uns aos outros. Esta fermosa e divertida ave ilumina e anima a paisaxe coa súa presenza.

Escoita o canto!

Como identificala?

O ferreiriño rabilongo é fácil de identificar pola notable lonxitude da súa cola (7-9 centímetros), en contraste co seu corpo pequeno, de ás curtas e redondeadas. De aspecto xeral escuro pola parte superior, é abrancazado por embaixo, cuns flancos avermellados e patas de cor parda. O seu bico é moi pequeno. Os xuvenís distínguense polas meixelas, caluga e partes superiores, de cor

parda, pero sen os tons avermellados na zona dos ombreiros.

Para saber máis

É unha especie residente que se distribúe por case toda España. Habita en ambientes forestais e tamén en parques urbanos con árbores, e aliméntase principalmente de insectos, arañas e vermes no verán. Durante o inverno, a súa dieta muda e come principalmente sementes de distintos

tipos. Forma bandos que se comunican mediante sons agudos e variados. Constrúe niños moi elaborados, en forma de bolsa con entrada lateral, feitos de musgo, liques e teas de araña, que pendura de árbores ou matogueiras. A posta consta de seis a dez ovos brancos con pencas vermellas, que son incubados por ambos proxenitores durante uns 14 días. É habitual que os adultos que perden as súas niñadas alimenten ocasionalmente os polos doutras parellas.

Ferreiriño negro (*Periparus ater*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: Paridae

Lonxitude: 11,5 cm

Envergadura: 17-21 cm

Comportamento migratorio:
residente

Canto: tit-tuii, tit-tuii, tit-tuii...

Nos bosques de coníferas, un paxaro pequeno de cores apagadas móvese con axilidade entre as pólas, buscando insectos e sementes. A súa chamada é sinxela e repetitiva, porén a súa canción é variada e melodiosa.

Escoita o canto!

Como identificala?

Paxaro pequeno de plumaxe apagada. A súa cabeza negra cunha mancha branca na caluga e as meixelas, destaca sobre a cor cincenta do resto da plumaxe. O lombo é gris azulado, cunha estreita banda branca nas ás, mentres que ventre e peito son de cor branca sucia. O bico e as patas son de cor escura, e o seu iris é marrón. Cando perciben algún perigo poden mostrar unha pequena crista. Os xuvenís son moi parecidos, aínda que de cores máis apagadas, e a caluga e as meixelas lixeiramente amarelas. É

moi activa e explora a fondo as pólas, follas e piñas. Na súa exhaustiva procura de alimento, consegue realizar auténticas acrobacias, moitas veces colgando ou realizando breves estacionamentos. Prefire vivir en bosques de piñeiros. Tralo período reproductivo, desprázase en pequenos grupos que en moitas ocasións están formados por varias especies.

Para saber máis

Aínda que prefire os bosques con piñeiros, tamén podemos vela en formacións frondosas e en zonas axardinadas, que explora con gran

enerxía para atopar larvas de insectos ou sementes. Constrúe o seu niño en buratos ou fendas, usando musgo, lá e pel de animais, no que pon entre 5 e 10 ovos brancos con pintas vermellas que incuba a femia durante uns 14 días. Aínda que non ten unha danza de cortexo específica, si presenta un comportamento no que move rapidamente a cabeza cara atrás e adiante mentres emite sons agudos. Este movemento serve para chamar a atención da súa potencial parella ou para advertir aos seus competidores. Os machos ofrecen alimento ás femias como mostra da boa calidade xenética.

Ferreiriño azul

(*Cyanistes caeruleus*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: Paridae

Lonxitude: 11,5 cm

Envergadura: 17,5-20 cm

Comportamento migratorio:
residente

Canto: tiit-tiit-tutu

Unha chispa de cor prende nas pólas cando aparece o ferreiriño azul. Coa súa plumaxe azul e amarela, é unha delicia para a vista o oído. Símbolo de esperanza e liberdade, canta con alegría mentres busca o seu sustento entre as follas e as cortizas.

Escoita o canto!

Como identificala?

O ferreiriño azul resulta moi fácil de recoñecer. A súa fermosa cor azulada acentúase co verdoso do seu dorso e o azul cobalto presente en píleo, ás e cola. As partes inferiores son amarelas e as meixelas brancas cunha lista negra que atravesa o ollo e rodea o pescozo.

Para saber máis

É unha especie moi adaptable que se pode atopar en bosques, zonas agrícolas ou urbanas con árbores e incluso en xardíns e parques urbanos, se ten oportunidade de atopar alimento. A súa dieta consiste en insectos, arañas que busca con gran axilidade, e coa súa actividade contribúe na destrución de

pestes de eirugas que poden resultar prexudiciais para o bosque. Aniña en calquera burato ou fenda que atope nunha árbore, un muro ou un edificio e mesmo en caixas niño. A femia pon entre 7 e 13 ovos brancos con pintas vermellas que incuba durante uns 14 días. As crías son alimentadas durante dúas ou tres semanas por ambos proxenitores.

Pega rabilonga

(*Pica pica*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: *Corvidae*

Lonxitude: 40-51 cm

Envergadura: 52-60 cm

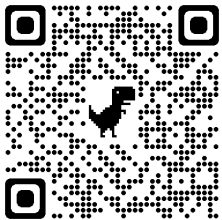
Comportamento migratorio:
residente

Canto: *chac-chac-chac*

Curiosa e atrevida, gústalle explorar o mundo e aprender cousas novas. Nada se lle escapa nin lle asusta, todo lle chama a atención. A súa cola é a súa arma. Cando se sente ameazada, úsaa para defenderse ou fuxir. No niño garda o seu botín, de obxectos brillantes.

Escoita o canto!

Como identificala?

Coa súa particular plumaxe negra e branca e a súa longa cola, moitas veces tan longa coma o seu corpo, non pasará desapercibida. A barriga, as costas e os ombreiros son brancos, así coma a parte máis externa das ás. O resto da plumaxe é de cor negra con fermosas iridescencias metálicas verdes, purpúreas ou azuis. O bico e as patas son negros. Os xuvenís teñen cores moi similares aos dos adultos, pero as zonas brancas son máis ben agrisadas e a cola é algo máis curta. A

súa silueta e o seu voo ondulado, cun bater espasmódico de ás, tamén son inconfundibles. Cando está no chan desprázanse mediante saltiños, mais saben camiñar. Nas árbores, móvense con gran axilidade entre as pólas.

Para saber máis

Crese que este paxaro, sociable, é un dos animais máis intelixentes. Vive en grupos familiares de ata 15 individuos que se comunican entre eles con sons variados. A súa dieta é omnívora e inclúe insectos, froitos,

sementes e pequenos animais, que busca con curiosidade e destreza polo lago. É unha gran imitadora, capaz de reproducir sons complexos e variados, como os de outros paxaros e incluso os da maquinaria coa que entra en contacto ocasionalmente. Na primavera, constrúe un niño esférico con ramas e herba, no que a femia pon entre 4 e 8 ovos. O macho cortexa á femia ofrecéndolle obxectos brillantes, que ela acepta ou rexeita segundo o seu interese. Estes obxectos forman parte do seu tesouro persoal, que garda no niño.

Peto verdeal ibérico

(*Picus sharpei*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Piciformes

Familia: *Picidae*

Lonxitude: 31-33 cm

Envergadura: 40-42 cm

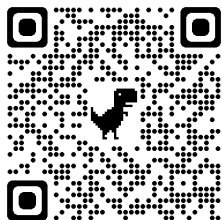
comportamento migratorio:
residente

Canto: *tac-tac-tac* ou *toc-toc-toc*

Unha plumaxe verde que se escorrega entre as follas. Unha máscara vermella e negra que observa con atención. Un martelo curvado que golpea a cortiza. Así é o pito verdeal, unha ave que fai da madeira o seu oficio.

Escoita o canto!

Como identificala?

Peto grande e robusto de aspecto inconfundible. Chamará a atención polas súas cores, onde predominan os tons verdosos, máis intensos nas rexións dorsais, agrisados nas ventrais e cunha rabadilla amarela. Coroa a súa cabeza de vermello, cos ollos amarelos enmarcados nunha máscara negra. Machos e crías teñen o bigote negro e vermello, exclusivamente negro nas femias. Os xuvenís aparecen moi apencados, especialmente nas partes inferiores, e as súas cores son máis apagadas que as dos adultos. Non presentan máscara e o seu iris é máis escuro. No seu voo, de traxectoria ondulada, combina tramos nos que bate as ás con outros tramos nos que as prega.

Para saber máis

Vive en zonas de bosque mediterráneo con sobreiras e

aliméntase principalmente de formigas e outros insectos que extrae co seu longo pico curvo e a súa lingua pegañenta, aínda que tamén pode comer froitos e sementes. A poboación do lago das Pontes é estable e aproveita as árbores mortas para facer os seus niños. Constrúeos en troncos ocos, que fura co pico, onde pon de 4 a 6 ovos que incuban ambos os pais durante uns 14 días. Os xuvenís permanecen no niño ata os 24 días de idade. É unha especie monógama que forma parellas estables e non ten ningún tipo de rito nupcial coñecido, aínda que si presenta un comportamento defensivo do seu territorio. Unha curiosidade desta especie é que pode comunicarse mediante golpes co seu pico sobre a madeira, producindo un son chamado «tamborileo».

Picapau común (*Dendrocopos major*)

Lonxitude: 23-26 cm

Envergadura: 38-44 cm

Canto: *tchik forte* e sonoro

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

As súas cores son moi intensas e definidas, cun patrón característico no lombo, branco e negro. O ventre é amarelado ou gris sucio, que se torna vermello brillante cara as plumas inferiores da cola, que é negra. As meixelas, de cor branca, están separadas da gorxa por unha lista negra, que se une ao peteiro. Os machos distínguense por ter unha mancha de cor vermella na caluga. Os xuvenís, de cores máis difusas, destacan pola súa coroa vermella. Aliméntanse de insectos e larvas que atrapa coa súa lingua pegañenta. Fai o niño en ocos de árbores que él mesmo fura, nos que pon entre 4 e 7 ovos brancos.

Aves de inverno

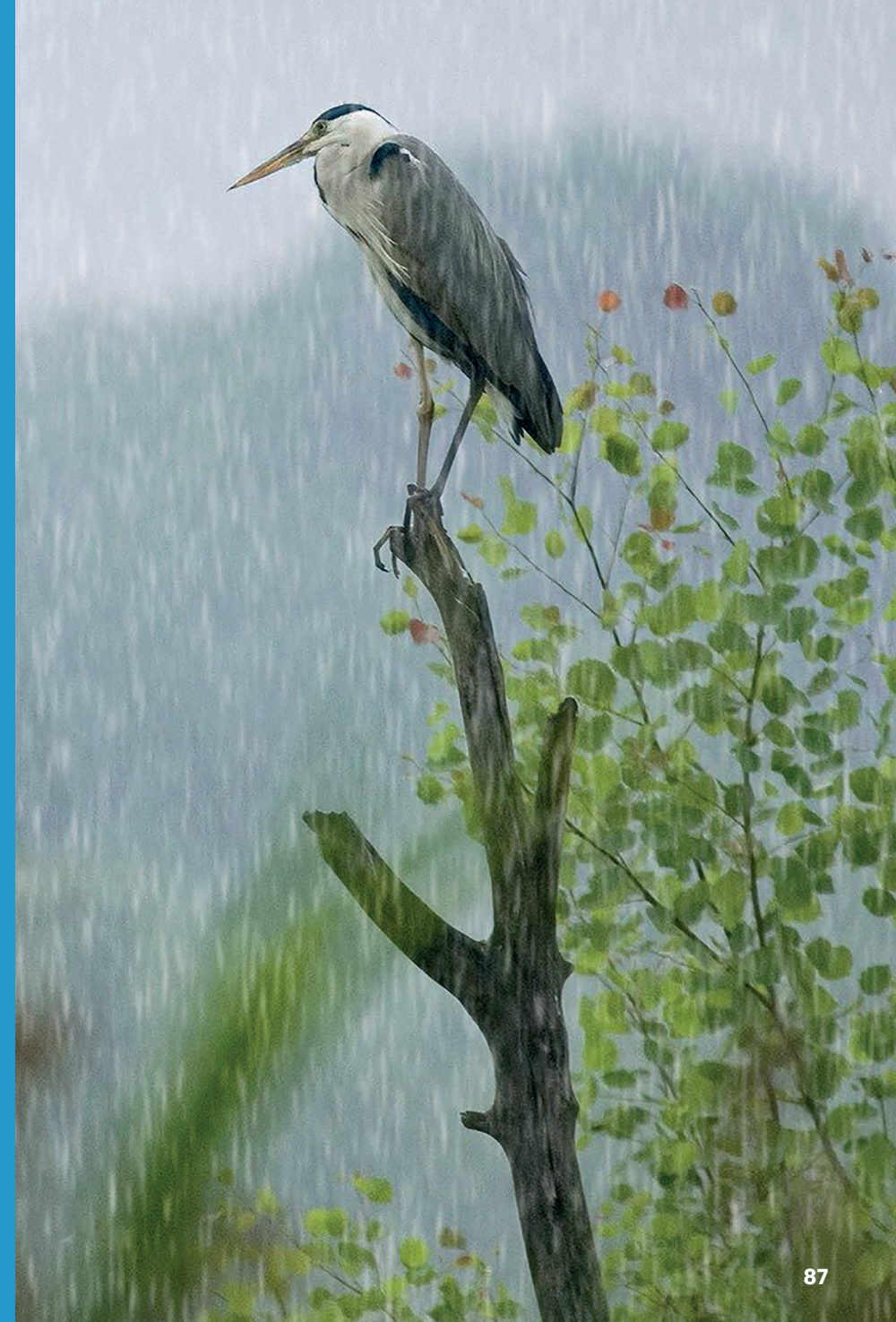
O frío estacional e as choivas non disuaden a unha gran variedade de especies de aves de parar a pasar o inverno nesta zona húmida, onde atopan un lugar de descanso e refuxio. A gran cantidade de auga e a abundancia de peixes e outros animais acuáticos fan do lago un lugar idóneo para as aves acuáticas. Ademais, a gran cantidade de campos e bosques que rodean o lago, abastecen ás aves terrestres dunha fonte constante de alimento. Durante estes meses, poderemos observar

especies migratorias e residentes que aprenderon a sobrevivir neste entorno natural. Entre elas, o corvo mariño grande destaca pousado nas rochas da contorna, estendendo as súas ás para secalas tras mergullarse nas frías augas en busca de alimento. Tamén poderemos ver pescando ás garzas reais, cos seus elegantes pescozos preparados para a busca de presas, ou ao fermoso picapeixe, co seu pico longo e afiado, especialmente adaptado para non perturbar as augas.

Serás capaz de atopalas todas?

- Corvo mariño grande** (*Phalacrocorax carbo*)
- Garza real** (*Ardea cinerea*)
- Gaivota patiamarela** (*Larus michahellis*)
- Gaivota chorona** (*Chroicocephalus ridibundus*)
- Picapeixe común** (*Alcedo atthis*)
- Estorniño negro** (*Sturnus unicolor*)
- Estorniño pinto** (*Sturnus vulgaris*)
- Corvo común** (*Corvus corone*)
- Corvo Carnazal** (*Corvus corax*)
- Pardal común** (*Passer domesticus*)
- Merlo común** (*Turdus merula*)
- Tordo común** (*Turdus philomelos*)
- Tordo charlo** (*Turdus viscivorus*)

Corvo mariño grande

(*Phalacrocorax carbo*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Suliformes

Familia: *Phalacrocoracidae*

Lonxitude: 80-100 cm

Envergadura: 130-160 cm

Comportamento migratorio:

invernante ou residente

Canto: *ghoo-gho*

Unha gran ave acuática negra de peteiro curvo mergúllase na procura de peixes. Esta experta pescadora, pode permanecer baixo a auga até un minuto. Trala pesca, estende as ás ao sol para secalas. Nidifica en colonias ruidosas e gregarias.

Escoita o canto!

Como identificala?

Para identificar o corvo mariño grande só hai que buscar a súa característica silueta secando as ás ao sol, tras mergullarse para pescar. De coloración xeral negrexa agás pola súa gorxa, de tons esbrancuxados, esta ave de gran tamaño, ten o pescozo longo e groso, un prominente bico gris e patas negras. Os machos son máis grandes que as femias. Durante a estación de cría, os adultos locen manchas brancas nas cadeiras e gorxa.

Para saber máis

O corvo mariño grande é unha ave acuática que se adapta a diferentes hábitats, dende o mar ata os ríos e tamén lagos de auga doce, coma este. É un experto pescador que se mergulla baixo a auga para capturar ás súas presas, principalmente peixes, pero tamén crustáceos e anfibios. Ten unha distribución case mundial, con varias subespecies que se diferencian polo tamaño, a cor da plumaxe e a presenza ou ausencia de crista. É un animal social que forma colonias de cría nas costas ou nas zonas húmidas de auga doce. Constrúe o seu niño con algas e pólas en árbores ou rochas, onde a femia pon entre 3 e 4 ovos que incuba durante uns 25 días. O macho axuda a alimentar ás crías ata que estas abandonan o niño ao cabo duns 50 días.

É unha especie común e abundante, pero sofre a persecución humana por competir coa pesca. Ademais, ten unha plumaxe pouco impermeable, polo que pasa moito tempo pousada sobre rochas ou árbores, coas ás abertas para secalas ao sol. É o segundo corvo mariño vivo máis grande.

Garza real

(*Ardea cinerea*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Pelecaniformes

Familia: *Ardeidae*

Lonxitude: 84-102 cm

Envergadura: 155-175 cm

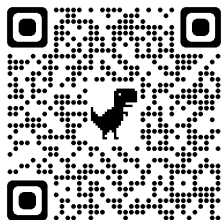
Comportamento migratorio:
invernante ou residente

Canto: aarj

Vive en zonas húmidas, onde caza peixes e outros animais. As súas patas longas e fortes permítenlle camiñar polas augas pouco profundas. O seu pescozo, tamén longo, e flexible, pódese estirar ou recoller rapidamente. Cando voa, dóbrao en forma de S.

Escoita o canto!

Como identifícala?

A garza real é unha ave acuática de gran tamaño e figura estilizada. Ten unha cor xeral agrisada, con detalles brancos e negros na cabeza e no pescozo. O seu bico é longo e afiado, de cor vermella ou amarela segundo a época do ano. As súas patas son longas e finas, e permítenlle camiñar pola auga en busca de alimento. As ás son anchas e redondeadas, e teñen unha mancha negra nos ombreiros. A cola é curta e estreita. A cabeza é pequena e ten ollos amarelos. É a máis grande das garzas que viven en Galicia.

Para saber máis

Aliméntase de peixes, sapos e ratos, que atrapa co seu peteiro nun movemento rápido. Vive en zonas húmidas de Europa e África, onde aniña en colonias ruidosas e vistosas en árbores ou rochas. Cando voa, leva o pescozo pregado en forma de «S» e as patas estiradas detrás da cola. O macho ofrécelle á femia pólas e algas para construír o niño. A femia pon entre 3 e 5 ovos que ambos os pais chocan e alimentan ata que as crías poden voar. A garza real é una especie común e adaptable. É unha das poucas aves que practica o vómito defensivo, é dicir, que regurxita o seu contido estomacal sobre un posible depredador ou intruso

para fuxir. É a máis grande das garzas que frecuentan esta zona e unha das aves máis elegantes e maxestosas das paisaxes galegas.

Gaivota patiamarela

(*Larus michahellis*)

Clasificación:

Orde: Charadriiformes

Familia: Laridae

Lonxitude: 55-67 cm

Envergadura: 130-158 cm

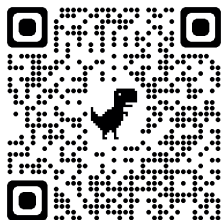
Comportamento migratorio: residente

Canto: ag-ag-ag

Unha silueta branca e gris que se recorta contra o ceo. Unhas ás longas e fortes que baten con ritmo. Un peteiro amarelo cunha penca vermella que indica o seu carácter. Esta é a gaivota patiamarela, unha ave poderosa e adaptable.

Escoita o canto!

Como identificala?

Ave mariña de tamaño medio e cor gris. As súas características patas amarelas danlle o seu nome. O bico é tamén amarelo, cunha mancha vermella. A súa cabeza é branca, con algunhas plumas negras tralos ollos. O pescozo é longo e delgado e pode estirallo cando voa. As ás son anchas e teñen unha franxa branca na punta e a cola é curta e cadrada. É unha especie moi común nas costas de Europa e África, onde se alimenta de peixes e outros animais.

Para saber máis

É unha das gaivotas máis comúns. Neste lago ten unha poboación estable que non migra, aínda que unha parte viaxa ao sur cando chega o frío. Aliméntase de comida de todo tipo: peixes, bichos, vermes e mesmo o que atopa nos colectores de lixo. Pode adaptarse a diferentes lugares, dende o mar ata os ríos, os lagos e as salinas. Tamén vive nas cidades e nos pobos da costa, onde fai os seus niños nos tellados. É unha ave sociable que, na natureza, xúntase con outras da súa especie para facer os seus niños na auga ou en plataformas flotantes. Pon 2, 3 ou 4 ovos que coida con moito agarimo. Nada máis nacer, as súas crías xa saben andar e nadar.

Gaivota chorona

(*Chroicocephalus ridibundus*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Charadriiformes

Familia: Laridae

Lonxitude: 34-37 cm

Envergadura: 100-110 cm

Comportamento migratorio:

invernante, residente ou de paso

Canto: kraa ou kek

Unha risa estridente que se escoita sobre o lago. Unha cabeza negra que contrasta co corpo branco e gris e o peteiro vermello negrexo. Unhas patas escuras que se moven con axilidade na auga. Esta é a gaivota chorona, ave sociable e oportunista que se adapta a calquera ambiente.

Escoita o canto!

Como identificala?

Gaivota de pequeno tamaño, ten unha cor gris clara nas partes superiores e branca nas inferiores. O seu bico é vermello negrexo de forma curva. A súa cabeza cambia de cor segundo a época do ano: no verán ten unha gorra marrón chocolate e no inverno só ten un punto escuro na orela. O seu pescozo é longo e delgado, e pode dobralo cando está pousada ou estiralo cando voa. As súas ás son

anchas e teñen unha franxa branca na punta. A cola é curta e cadrada. Os ollos son escuros e teñen un anel ocular branco. É a máis pequena das gaivotas que viven en Galicia.

Para saber máis

A gaivota chorona é unha ave acuática adaptable a todo tipo de zonas húmidas. É unha especie migratoria que se despraza ao sur no inverno, aínda que parte da

poboación do lago das Pontes é residente. É unha ave sociable e oportunista que se alimenta de peixes, insectos, vermes ou mesmo restos de comida humana. Forma colonias de cría en marismas ou lagoas, onde constrúe o seu niño con vexetación sobre a auga ou en plataformas flotantes. A posta consta de 2 a 4 ovos que incuban ambos os pais durante uns 22 días. As crías abandonan o niño nada máis nacer, e seguen aos seus pais desde o primeiro día.

Picapeixe común

(*Alcedo atthis*)

Clasificación:

Orde: Coraciiformes

Familia: Alcedinidae

Lonxitude: 16-17 cm

Envergadura: 24-26 cm

Comportamento migratorio:

invernante ou residente

Canto: tiit-tiit

Unha alfaia azul e laranxa que refulxe entre os xuncos. Un peteiro longo e afiado que se mergulla na auga. Un son agudo e penetrante que anuncia a súa presenza. Esta ave pequena, pero espectacular, é o picapeixe.

Escoita o canto!

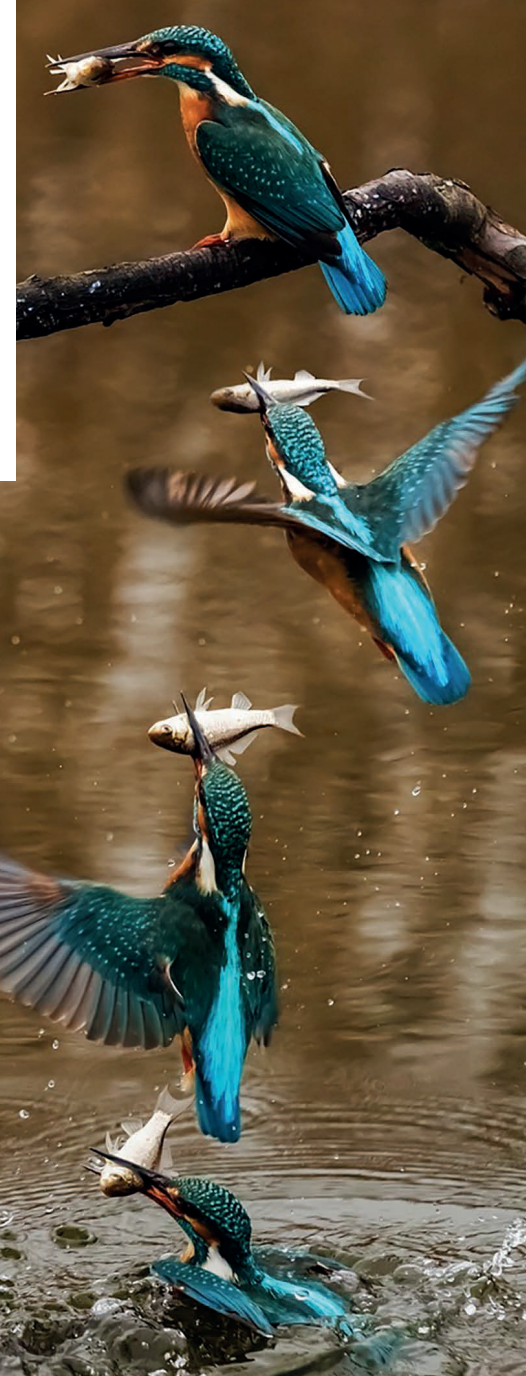
Como identificala?

O picapeixe é unha ave pequena pero de gran beleza. Ten unha plumaxe brillante e metálica, con tonalidades azuis e verdosas nas partes superiores e laranxas nas inferiores. A súa cabeza é grande en relación ao seu corpo e ten un peteiro negro moi longo e cónico, que usa para pescar. A gorxa é branca, cunha banda laranxa que vai do pescozo ao ollo, formando unha máscara. As patas son curtas e vermellas, como a cola. O macho e a femia son moi semellantes, pero o bico da femia é laranxa na parte inferior. As crías teñen unha cor verde turquesa en lugar de azul. O picapeixe é unha ave moi rápida e áxil no voo, que se move a pouca altura sobre a auga. Fai un son agudo e penetrante para comunicarse coa súa parella ou coas súas crías.

Para saber máis

De pequeno tamaño e hábitos moi esquivos, podemos vela en ambientes acuáticos de auga doce de Europa, África e Asia. É unha especie residente na maior parte do seu territorio, pero migra das zonas onde as augas se conxelan no inverno. Aliméntase de peixes, aos que pesca mergullándose case sen perturbar as augas, e ten adaptacións visuais especiais para ver a súa presa baixo a superficie. Pon os seus ovos nun niño ao final dunha galería escavada

nas marxes do río. O macho e a femia colaboran na construción da galería e na incubación dos ovos. É moi territorial e defende o niño e a súa zona de pesca con gran enerxía. Se outro picapeixe invade o seu espazo, pode haber loitas violentas que ás veces acaban coa morte dun dos contendentes.

Estornio negro

(*Sturnus unicolor*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: *Sturnidae*

Lonxitude: 21-23 cm

Envergadura: 38-42 cm

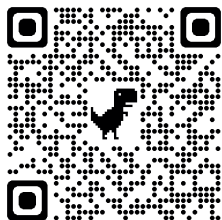
Comportamento migratorio:
residente

Canto: fortes asubíos e imitacións

De plumaxe negra e misteriosa, o peteiro amarelo alumea a súa face. O seu canto é unha sinfonía de sons. Non se deixa someter por ninguén e comparte a súa vida en grandes bandos. É un dos paxaros máis sociables e sabios deste lago.

Escoita o canto!

Como identificala?

O estornio negro é unha ave de tamaño mediano, con forma redonda e robusta. Ten as patas curtas e rosadas, e o bico longo e apuntado, amarelo no verán e escuro no inverno. O seu corpo é de cor negra, con refulxencias metálicas verdes e púrpuras. A súa cabeza é grande, de ollos escuros e pescozo curto. As súas ás son anchas e teñen unha forma triangular, mentres que a súa cola é curta e cadrada. Aínda que se asemella ao merlo común, o estornio móvese máis erguido, camiñando e non saltando. Femias e machos son semellantes, e as crías son uniformemente marróns

Para saber máis

Pódese atopar en bosques, parques urbanos e xardíns ou mesmo en zonas urbanas. É onnivora, daquela, a súa dieta componse de froitas, sementes e animais invertebrados. É un paxaro moi sociable, que vive en grandes bandos e que imita os sons da súa contorna. Forma parellas monógamas ou polígamas e ten unha danza de cortexo, na que o macho ofrece comida á femia. A súa época de cría comeza na primavera e pode ter ata dúas postas por ano, con entre 4 e 9 ovos cada unha. As crías nacen ao cabo de 12 días e saen do niño ao redor dos 21. No lago das Pontes, é unha das aves máis representativas e comúns, que se

beneficia da presenza humana e dos recursos que esta lle ofrece.

Non debemos confundila co estornio pinto (*Sturnus vulgaris*), moi semellante, excepto pola cor.

Corvo común

(*Corvus corone*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: *Corvidae*

Lonxitude: 44-51 cm

Envergadura: 84-100 cm

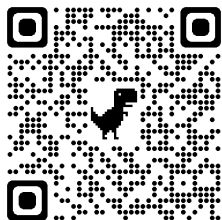
Comportamento migratorio:
residente

Canto: klok-klok-klok

Vestida de negro con brillos de metal, voa sobre os prados e as cidades, graiando de forma singular. Ave intelixente e oportunista, sabe adaptarse a calquera lugar. Non teme ao home nin aos seus residuos, que aproveita para se alimentar.

Escoita o canto!

Como identificala?

Este córvido de tamaño parecido a unha pomba, ten unha plumaxe uniformemente negra, ao igual que os seus ollos, con algúns reflexos metálicos na cabeza, alas e costas. De cabeza ancha, destacan tamén as súas patas, de cor gris escura.

Para saber máis

Intelixente, adaptable e buliciosa, pode vivir en diversos tipos de hábitats, desde bosques a cidades. Aliméntase de restos orgánicos, insectos, froitos e pequenos animais que captura ou rouba. É unha especie

monógama que constrúe o seu niño, feito de paus, nunha árbore ou edificio alto, na que pon de catro a seis ovos, de cor verde con penca, nunha única posta, entre marzo e xullo.

Historicamente, colleu mala fama por devorar as colleitas e depredar sobre as especies cinexéticas, mais hoxe esta visión está mudando, xa que exercen un importante e beneficioso papel na agricultura, por ser controladoras de pragas naturais. Aínda que o máis común sexa velos sós ou en parellas, en ocasións reúnen en bandadas de certo tamaño. No lago aparecen asociados aos cultivos próximos, onde buscan alimento e refuxio.

Corvo Carnazal

(*Corvus corax*)

Lonxitude: 54-67 cm

Envergadura: 115-140 cm

Canto: crack-crack-crack

VULNERABLE
VU

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Este corvo confúndese ás veces co *corvo común*, aínda que este é de maior tamaño e de poboacións menos numerosas. Presente en case todo o hemisferio norte, é o córvido que maior superficie de distribución presenta. De bico longo e grosso, a súa plumaxe é negra con refulxencias metálicas. É unha ave omnívora e oportunista, que se alimenta de prea, insectos, froitos e pequenos animais. Xeralmente viven de dez a quince anos, pero coñécese individuos que viviron ata os corenta. Os xuvenís poden desprazarse en grupos, pero as parellas xa formadas permanecen xuntas toda a súa vida. O corvo carnazal ten un papel ecolóxico na dispersión de sementes. En moitos casos, o paso de certas sementes polo tracto dixestivo da ave mellora a súa xerminación e posterior establecemento. A través dos séculos, o corvo grande foi obxecto de mitos, folclore e representacións nas artes e na literatura. É monógamo e territorial, e constrúe o seu niño en lugares elevados. Amsa unha gran intelixencia e pode resolver problemas complexos.

Pardal común

(*Passer domesticus*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: *Passeridae*

Lonxitude: 14-15 cm

Envergadura: 21-25,5 cm

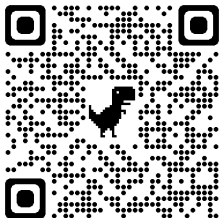
Comportamento migratorio:
residente

Canto: *chipchip, chirr-r-r-r* ou
chipchiu-chuurp-chelp...

O pardal común, ave da nosa terra, vive en colonias e adaptación a calquera ambiente. Con plumaxe parda e agrisada, unha mancha negra na gorxa, canta con arrebatado e gozo desde os salgueiros e os xuncos. Un animal sociable e moi experto, que explora o lago con curiosidade e ledicia.

Escoita o canto!

Como identificala?

A súa plumaxe é parda e agrisada, cunha mancha negra na gorxa que se estende ata o peito. O seu bico é forte e cónico, adaptado para alimentarse de sementes e grans. Os ollos son negros e brillantes. Os machos teñen unha coroa gris e plumas negras na gorxa, mentres que as femias teñen unha coroa parda. Os machos novos son indistinguibles das femias ata que mudan a finais do verán, cando adquiren as cores dos adultos.

Para saber máis

O pardal común é unha das aves máis estudadas polos científicos debido á súa capacidade para adaptarse a diferentes ambientes e á súa vida en colonias. Está acostumada a hábitats urbanos ata o punto de ser o paxaro máis frecuente e coñecido nesas áreas. No lago das Pontes, esta especie aproveita os recursos alimenticios e os lugares de nidificación que ofrece a contorna acuática. Aliméntase de sementes, grans,

insectos ou restos de comida, e forma parellas monógamas en cada estación de reprodución. Aniña nas fendas dos edificios, debaixo das tellas ou en troncos de coníferas, construindo os niños en primavera, con follas secas, plumas e anacos de papel. A súa época de cría vai de marzo a agosto, e pode ter ata catro postas de catro a seis ovos cada unha. O macho cortexa á femia con ofrendas de comida e movementos da cabeza e da cola. Os dous pais colaboran na incubación e no coidado das crías.

Merlo común (*Turdus merula*)

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Clasificación:

Orde: Passeriformes

Familia: *Turdidae*

Lonxitude: 24-25 cm

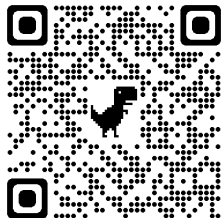
Envergadura: 34-39 cm

Comportamento migratorio:
residente

Canto: *chuck, chink chink chink*
ou *sriiii*

Pasa polo bosque verde unha sombra de luz e negra que refuxe co sol e coa chuva. Merlo, paxaro negro e fermoso cantor da natureza e da alegría, amigo do home e dos animais, tesouro da terra e do ceo.

 Escoita o canto!

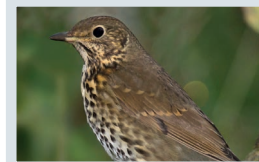
Como identificala?

Merlo de tamaño mediano e de tons uniformes e escuros moi característicos. O macho é negro, co peteiro e os ollos alaranxados, mentres que a femia é marrón escuro, co bico amarelado ou apardazado.

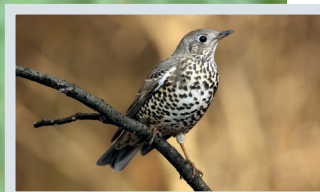
Presenta un voo áxil e directo, frecuentemente a baixa altitude, entre matogueiras e zonas de vexetación enmarañada. Pousado no chan, salta, e cando se detén mostra unha pose moi erguida.

Para saber máis

Ave da familia dos túrdidos que se distribúe por Europa, Asia e África do Norte. É unha das aves máis coñecidas e frecuentes e ocupa un amplo abano de ambientes, incluíndo zonas forestais, mosaicos agrícolas, formacións de matogueira, algunhas zonas húmidas e parques e áreas axardinadas no interior de

núcleos urbanos, onde se alimenta de insectos, vermes e froitos. Cría entre abril e xullo, facendo dúas ou tres postas de catro a seis ovos cada unha. O niño constrúeo a femia con herbas secas, musgo e pelo animal, e colócao en matogueiras baixas ou fendas de pedras. Ambos proxenitores alimentan ás crías durante uns 15 días ata que emprenden o voo. O merlo é territorial e forma parellas duradeiras. Pode sobrevivir de 16 a 20 anos en estado silvestre, aínda que rara vez vive máis de 2 anos e medio. É unha das aves máis coñecidas e apreciadas polo seu canto.

Tordo común (*Turdus philomelos*)

Lonxitude: 20-22 cm

Envergadura: 33-36 cm

Canto: *chuck-chuck-chuck*

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

Paxaro de tamaño mediano, co lombo marrón e o ventre ocre amarelado cheo de penca escuras de cor café, que na zona do pescozo se dispoñen para dar lugar a un fino bigote. Distribúese pola maior parte de Europa, onde cría en bosques, xardíns e parques. Adoita moverse polo chan, aínda que se pousa na parte máis alta das matogueiras e das árbores para cantar ou construír os seus niños de barro. Só unha parte da poboación do lago migra para pasar o inverno en zonas máis cálidas. É unha especie monógama e territorial, que defende co seu canto. A súa esperanza de vida media é de 3 anos, aínda que o rexistro de idade máxima é de máis de 10 anos.

Tordo charlo (*Turdus viscivorus*)

Lonxitude: 26-29 cm

Envergadura: 42-47 cm

Canto: *zer-r-r-r-r*

PREOCUPACIÓN
MENOR
LC

É o paxaro cantor de maior tamaño de Europa. Ten o lombo marrón agrisado uniforme e unha postura notablemente erguida, que o fai facilmente distinguible doutros tordos. Propio de Europa e parte de Asia, é a única especie cunha ampla distribución territorial en España, xa que se estende por case todas as áreas boscosas ou parcialmente arboradas da Península. Reside no Lago das Pontes durante todo o ano, onde se alimenta de baías e froitos. Durante o inverno, pode chegar a defender matogueiras de pequenos froitos ante outros paxaros. Reprodúcese entre marzo e xuño, nun niño en forma de cunca feito con pequenas pólas e follas entretrecidas.

Unha guía para desfrutar, e recoñecer, as principais aves do Lago das Pontes

Coñecemento xenuino

Para descubrir as mellores
épocas de observación de aves

Experiencias asombrosas

Con curiosidades e informacións
imprescindibles para os mellores
evistamentos

Moita divulgación

Espazos naturais únicos, con
explicacións orixinais

As Pontes

QR Escanear este
código para máis
destinos de turismo
científico, guías
e curiosidades